Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad voor en over het notariaat

september 2018
editie 7, jaargang 18

Lonneke Backelandt

Werkstress: energiegevers en energienemers

9 *Nieuw!* Columnist Fred Teeven

16 3 november: een feestje voor de consument

20 KNB en BFT werken samen aan optimaal toezicht

Sdu oprecht de beste keuze

KNB 175 JAAR Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Leergang Executele en Vereffening

Donderdag 4 oktober, dinsdag 9 oktober en vrijdag 2 november 2018

NOVEX is een multi-disciplinaire vereniging voor executeurs, vereffenaars en levensexecuteurs. De verschillende beroepsgroepen werken binnen NOVEX samen om de (levens-)executeur en de vereffenaar te professionaliseren. De vereniging telt ruim 200 leden, die vanuit hun werk als onder meer (kandidaat-)notaris, advocaat, bankier, belastingadviseur, zelfstandig adviseur of vanuit een goed doel betrokken zijn bij de afwikkeling van nalatenschappen.

Na het volgen van de leergang executele en vereffening kunt u lid worden van NOVEX, zie www.novex-executeur.nl voor informatie. Leden kunnen bij NOVEX o.a. (verdiepings-) cursussen volgen, aan regiobijeenkomsten deelnemen en deel uitmaken van een professioneel netwerk. Een lid dat aan de vereisten voldoet, kan zich laten certificeren en als gecertificeerd NOVEX-lid opgenomen worden in het ledenbestand, zie sce-executeurs.nl

Voor deelname aan de leergang is een kennis van het erfrecht vereist. Om aan de toegangseis te voldoen, wordt de Basiscursus Erfrecht op 14 september 2018 georganiseerd.

Leergang Executele en Vereffening

In deze Leergang Executele en Vereffening kunnen Executeurs en Vereffenaars hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een intensieve opleiding. In de leergang worden zowel de juridische als de praktische onderwerpen behandeld.
Wat mag en kan een executeur/vereffenaar? Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen een executeur en vereffenaar? Welke 'valkuilen' zijn er? Deze onderwerpen komen aan de orde op 4 en 9 oktober 2018. Op 2 november 2018 worden de praktische kanten nader besproken en wordt aan de hand van een of meer casus-posities het geleerde in praktijk gebracht.

Data & tijden:

Donderdag 4 oktober 2018 van 9.30 uur tot 20.00 uur, inclusief diner.
Dinsdag 9 oktober 2018 van 9.00 uur tot 17.00 uur.
Vrijdag 2 november 2018 van 12.00 uur tot 17.00 uur met lunch om 12.00 uur en een afsluitende borrel om 17.00 uur.
Locatie: Driebergen

Kosten:

€ 1.750,-- (excl. BTW, inclusief lunches, diner, borrel en cursusmateriaal)
16 PE-punten worden aangevraagd bij KNB, EPN en RB. U ontvangt een bewijs van deelname.

Docenten:

De heer O.A. Balkenende
Mevrouw mr. E. van den Brink-Baggerman
Mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols

Aanmelding kan via de website van NOVEX:
www.novex-executeur.nl
Contactadres: info@novex-executeur.nl

NOVEX

Notariaat
magazine

editie 7, september 2018

6

16

20

4 Nieuws
9 *Nieuw!* Wisselcolumn Fred Teeven
10 *Nieuw!* Notariaat over de grens: Frankrijk
12 Beursgang Adyen
14 Notaris en meer: Allard Schuering
19 Kanocolumn
22 En verder: Saskia Koppert-Lucassen
24 Specialisten
27 Column Nick van Buitenen
28 KNB-nieuws
31 KNB 175 jaar
32 Feuilleton-strip *Het olografisch testament*
34 Tuchtrecht
36 Personalia
38 Ingezonden reacties

'Wij hebben andere aandachtspunten, maar je kunt wel gebruikmaken van elkaars opmerkingen'

6 Energiegevers en energienemers

Je stapt in de auto. Je handen beginnen te trillen. Het zweet drupt van je hoofd af. Buiten is het niet extreem warm en de airco van de auto functioneert prima. Dit overkwam een kandidaat-notaris die in een burn-out terechtkwam. Tijdens het werk, achter het bureau, barstte hij in huilen uit. Gewoon uit het niets. Hij staat niet alleen. *Notariaat Magazine* sprak met verschillende ervaringsdeskundigen.

16 Een feestje voor de consument

Wat doet u op 3 november? Collega's vertellen over hun plannen voor de publieksactie 'Uit en thuis bij de notaris' in het kader van het 175-jarig jubileum van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie.

20 Repressief én preventief toezicht nodig

De toezichthouder en degenen die onder toezicht staan, zullen nooit elkaars grootste vrienden zijn. Daarvan zijn BFT-directeur Marijke Kaptein en KNB-directeur Hans Kuijpers zich bewust. Maar beiden concluderen dat de verhouding in het afgelopen jaar beter is geworden.

Op de cover

Lonneke Backelandt, kandidaat-notaris, kwam in een burn-out terecht en vertelt daarover op p. 6 e.v.

Vernieuwing basisregistratie Kadaster in oktober klaar

STAKEHOLDERS

Op 15 oktober is de vernieuwing van de Basisregistratie Kadaster (BRK) afgerond. Het vernieuwde systeem zorgt ervoor dat klantwensen, product- en procesverbeteringen en wetswijzigingen beter door zijn te voeren. Het aangepaste akteverwerkingsproces van de BRK verhoogt – volgens het Kadaster – de kwaliteit en de actualiteit van de registratie.

Straks wordt de actualiteit van de registratie op perceelbasis getoond. Deze wordt na volledige verwerking van een stuk direct

bijgewerkt, mits alle stukken in het hele land zijn gesignaleerd. Er wordt niet meer gewacht totdat alle stukken in het hele land volledig zijn verwerkt. Ook verandert de manier van stukken inschrijven. In het huidige proces wordt eerst een signalering van een stuk geregistreerd in de BRK en vervolgens een Bewijs Van Inschrijving (BVI) verstuurd. Per 15 oktober kan het voorkomen dat de BVI al is verstuurd, maar het stuk nog niet zichtbaar is. Dit is dan uiterlijk de eerstvolgende werkdag om 09.00 uur wel het geval.

KIK-INZAGE OFFLINE

Tijdens de overgang naar het vernieuwde systeem zijn sommige diensten tijdelijk niet beschikbaar. Zo zijn op zaterdag 13 en zondag 14 oktober Kadaster-on-line en KIK-inzage niet te gebruiken. Het is deze dagen niet mogelijk om via deze kanalen informatieproducten op te vragen en inzage te doen in de BRK. Kijk voor andere gevolgen op de website van het Kadaster. •

Seydlitz Notarissen experimenteert met speciaal zomerlogo

ONDERNEMEN

Seydlitz Notarissen uit Breda maakte deze zomer gebruik van een speciaal zomerlogo. De bolletjes in het logo werden vervangen door zonnetjes. Het begon als een grap van de nieuwe marketingmedewerker Sam Ringoot: 'Ik dacht, laten we iets ludieks doen om meer naamsbekendheid te creëren. Het was extreem warm, dus zodoende de zonnetjes. We hebben leuke reacties gekregen op social media. Geslaagd experiment dus.' Seydlitz Notarissen wil zich online beter profileren. Zo zijn ze ook een tweewekelijkse 'vraag de notaris'-rubriek begonnen op social media en de website. 'Misschien komt er in de winter wel een logo met sneeuwvlokken', aldus Ringoot. •

23

Het aantal toegevoegd notarissen staat per 1 juli op 133. Dit zijn er 23 meer dan een jaar eerder. Ruim twee derde hiervan is vrouw. De meeste toegevoegd notarissen vallen in de leeftijdscategorie 40-49. De optie om naast notaris en kandidaat-notaris, toegevoegd notaris te worden, bestaat sinds juli 2013. Toen begon het notariaat met 7 toegevoegd notarissen. Als toegevoegd notaris heb je dezelfde wettelijke bevoegdheden als de notaris. Je mag akten passeren en je bent de vaste waarnemer van de notaris. Je blijft in dienst bij het notariskantoor met de notaris als je leidinggevende. •

Roes benoemd tot hoogleraar Ethiek, grondslagen en geschiedenis van het notariaat

ONDERWIJS

Prof. mr. Sebastiaan Roes is per 1 september hoogleraar Ethiek, grondslagen en geschiedenis van het notariaat aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Hij was al tien jaar bijzonder hoogleraar namens de Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap. Roes is deskundig op het gebied van de beroepsethiek van het notarisambt, inclusief het notariële tuchtrecht. Hij doet (archief)onderzoek naar de geschiedenis van het Nederlandse notariaat en daarmee verwante onderwerpen, zoals het oudvaderlandse huwelijksvermogens-, schenkings- en erfrecht. •

Kwaliteit boven kwantiteit

AMBT

Het Belgische notariaat overweegt om het aantal te passeren akten per jaar per notaris te beperken. Dit is een van de voorstellen van een commissie van experts die door de Federatie van het Notariaat (Fednot) wordt bestudeerd. 'Om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden, moet de focus op de kwaliteit van de dossiers liggen. Niet op de kwantiteit', licht Christian Luyten, directeur communicatie van de Fednot, toe. 'Vandaar dit voorstel. Als een notaris bijvoorbeeld twintig dossiers per dag behandeld, gaat dat ten koste van de kwaliteit. Daarom zijn we aan het kijken of er een maximaal volume kan worden ingesteld. Mogelijk moet een notaris dan verplicht associëren.' •

‘We gaan geen enkel heilig huisje uit de weg’

Een commissie met experts onderzocht hoe het Belgische notariaat kan moderniseren. In augustus presenteerden zij hun rapport, met daarin 36 voorstellen. De Federatie van het Notariaat (Fednot) gaat nu onderzoeken of deze werkbaar zijn. ‘We zeggen op geen enkel voorstel bij voorbaat neen’, stelt Christian Luyten, directeur communicatie van de Fednot.

Wat was de aanleiding voor het onderzoek?
‘De minister van Justitie heeft de drie belangrijkste gerechtelijke beroepen – advocaten, gerechtsdeurwaarders en notarissen – gevraagd te onderzoeken hoe er wordt gewerkt en wat ze kunnen moderniseren. Voor het notariaat zijn daarvoor twee experten aangesteld.’

Wat zijn hun belangrijkste conclusies?
‘Vanuit de Fednot hebben we vooral gekeken naar welke voorstellen de meeste impact hebben op de burger. Zo is er een voorstel over echtscheidingen. Nu moeten die altijd via rechtbanken worden afgerond, maar dat kan ook bij de notaris. Dan moet er wel onderlinge toestemming zijn, dus geen conflict. Daarnaast is er een voorstel om specialisatie mogelijk te maken. Nu is er maar één type notaris. Het voorstel is om het notarisexamen modulair op te bouwen, met een algemeen stuk en slechts één module. Dat kan bijvoorbeeld erfrecht zijn of vastgoedrecht. Ook bekijken we of een notaris in loondienst mogelijk is. Dus geen ondernemerschap, maar wel een volwaardig notaris.’

Klopt het dat ook wordt gesproken over een psychologische test?
‘Het gaat vooral om meer aandacht voor emotionele intelligentie en mensenkennis. De focus van de opleiding ligt nu op recht. Maar je werkt ook met mensen. Hoe moet je omgaan met moeilijke situaties? De opleiding moet breder worden dan alleen maar recht. Maar waar zoiets precies wordt geïmplementeerd, moet nog worden onderzocht. We gaan alle voorstellen nu bekijken en we gaan daarbij geen enkel heilig huisje uit de weg.’

Is nog overwogen om de tarieven vrij te geven?
‘Je hebt twee scholen. De ene vindt dat dienstverlening verbetert via concurrentie, de ander ziet juist een gevaar daarin. Wij vinden het een risico om van juridische zekerheid een commercieel product te maken.’

Notaris bevestigt: grootste bijbel ter wereld

AMBT

Dat de notaris meer doet dan testamenten passeren en onroerend goed overdragen, blijkt wel uit de *happening* waarbij notaris Pieter Pieltjes in september aanwezig was. Hij moest beoordelen of het gelukt was de grootste bijbel van de wereld te bouwen. Dit gebeurde op het Graceland Festival op de Paasheuvel in Vierhouten. Het is een complete bijbel, afgedrukt op enorme pagina’s die daadwerkelijk omgeslagen kunnen worden. De pagina’s zitten in houten frames. Een aantal pagina’s is bewust leeg gelaten, zodat het publiek zijn eigen creatieve bijdrage aan deze megabijbel kan leveren.

Door de officiële aanwezigheid van Pieltjes staat het record nu in het *Guinness World Records*. De bijbel is. 3,12 meter hoog en 2,14 meter breed. Het oude record stond op 1,50 meter hoog en 90 centimeter breed. •

Prijzen koopwoningen hoogste niveau ooit

WONINGMARKT

Bestaande koopwoningen zijn nog nooit zo duur geweest. De prijzen bereikten in juli het hoogste niveau ooit. Ten opzichte van juli 2017 lagen de prijzen van koopwoningen 9 procent hoger. Dit blijkt uit een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Kadaster. In juni 2013 werd nog een dieptepunt bereikt. Sindsdien is er sprake van een stijgende trend. De prijzen zijn nu ruim 30 procent hoger dan het dieptepunt in 2013. •

‘Zij proberen nog steeds alle rechtsgebieden voor iedereen aan te bieden. Dat werkt niet meer.’

Adviseur Gerard Tanja in *Het Financieele Dagblad* van 15 augustus over middelgrote advocatenkantoren zonder specialisatie.

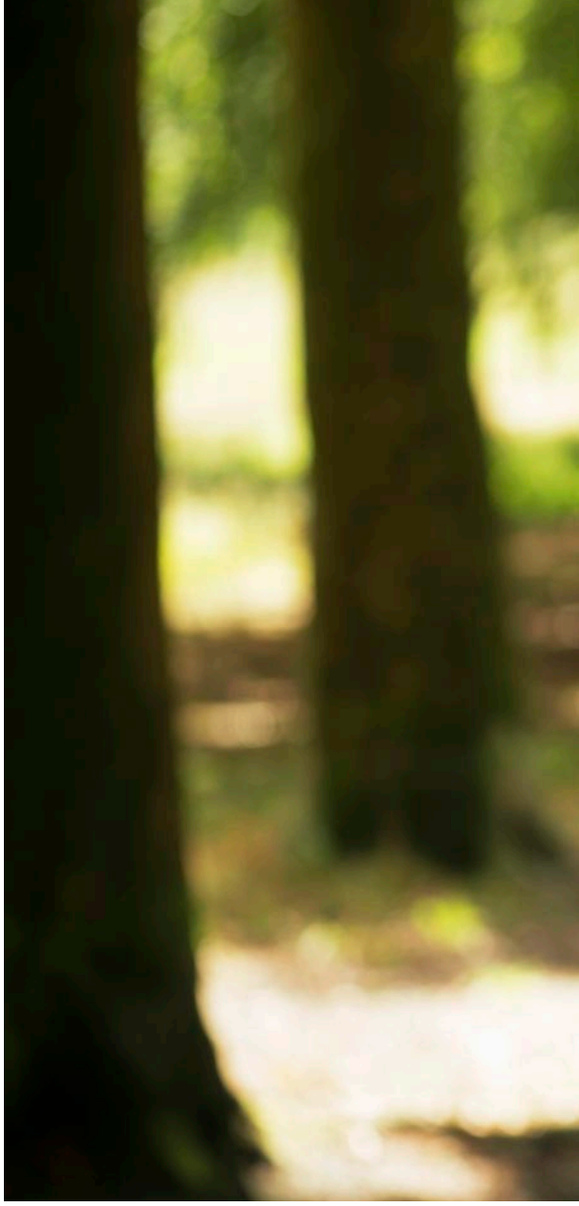

Werkstress in het notariaat

Energiegevers en energienemers

Je stapt in de auto. Je handen beginnen te trillen. Het zweet drupt van je hoofd af. Buiten is het niet extreem warm en de airco van de auto functioneert prima. Dit overkwam een kandidaat-notaris die in een burn-out terechtkwam. Tijdens het werk, achter het bureau, barstte hij in huilen uit. Gewoon uit het niets. Hij gaf aan dat hij de enorme drukte op het werk in combinatie met zijn privésituatie niet meer trok, maar zijn kantoor deed niks met die signalen.

TEKST Jessica Hendriks | **BEELD** Truus van Gog

Ook Lonneke Backelandt, kandidaat-notaris in Cuijk, kwam in een burn-out terecht. Toen zij voor de zoveelste keer in korte tijd ziek werd, realiseerde zij zich dat er iets niet klopte. Ze was anders immers nooit ziek. Ook haar notaris nam de signalen die zij gaf niet serieus genoeg. Deze voorbeelden zijn niet uniek in het notariaat. Uit onderzoek van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), Sdu en onderzoeksbureau Berenschot van vorig jaar blijkt dat een derde van de toegevoegd en kandidaat-notarissen geen goede balans vindt tussen werk en privé. Twee derde ervaart de werkdruk zelfs als te hoog. En slechts één op de zes merkt dat er binnen het kantoor aandacht is voor het voorkómen van een burn-out. Ook bijna de helft van de notarissen zegt geen goede balans tussen werk en privé te vinden.

ENERGIENEMERS EN ENERGIEGEVERS

Backelandt kreeg in 2016 een burn-out. Ze had het niet naar haar zin op het kantoor waar ze werkte, was hele dagen met werk bezig en werd drie keer snel achter elkaar ziek. Waarop een vriendin zei: 'Wordt het niet eens tijd dat jij de stekker eruit trekt?' 'Toen raakte ik in paniek', aldus Backelandt. 'Dit gaat mij toch niet gebeuren? Ik ben pas 29 jaar. Maar drie keer ziek zijn, waaronder een dubbele oorontsteking, is ook niet normaal op mijn leeftijd. Ik realiseerde mij dat dit het begin was van iets langdurigs.' Backelandt ging naar haar coach en die zag direct wat er aan de hand was: ze had een burn-out. De huisarts bevestigde dat. 'Die diagnose wil je niet hebben als jonge, ambitieuze kandidaat-notaris. Ik zag dit als falen. Ik ging elke dag met buikpijn naar mijn werk, maar werkte wel keihard. Hard werken doen we allemaal, daar is nog nooit iemand dood aan gegaan, maar daar moeten wel genoeg andere dingen tegenover staan.' Dat was bij Backelandt niet het geval. Zij had te maken met te veel zogenoemde energienemers en te weinig energiegevers. 'De slechte onderlinge collegiale verhoudingen op het werk, geen sparringmogelijkheden, veel dossiers moeten behandelen en het niet kunnen delen van verantwoordelijkheden kostten mij alleen heel veel energie. Ik kreeg er niks voor terug. Ik was dag en nacht met mijn werk bezig: zelfs in bed, tijdens afspraakjes met vriendinnen. Mijn lijf zei: ga nu maar eens thuis op de bank zitten en kijken wat je aan het doen bent.'

ONTWIKKELING ALS MENS

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) meldde begin dit jaar dat het ziekteverzuim in Nederland in het eerste kwartaal van 2018 hoger was dan de afgelopen jaren. Een kwart werd verzuimd door werknemers die psychische klachten hadden, zoals werkstress en burn-out. Deze ziekmeldingen duren gemiddeld 57 dagen, terwijl een griepje of hoofdpijn gemiddeld 3 dagen duurt. Tamara Willemse is oud-kandidaat-notaris, ervaringsdeskundige en coach. Ze heeft 15 jaar als kandidaat-notaris gewerkt. 8 jaar geleden kreeg ze zelf een burn-out. 'Op papier had ik de meest ideale baan. Ik werkte 24 uur per dag en mocht mijn eigen tijd indelen. Daarnaast had ik 2 jonge kinderen thuis. Het probleem zat hem bij mij meer in wat ik deed en waarom ik dat deed.' Wie ben ik, wat kan ik, wat wil ik? Dat is waar Willemse haar cliënten over na laat denken. 'Er is in de notariële opleiding veel tijd gestoken in je ontwikkeling als jurist, maar niet in de ontwikkeling als mens.'

‘Als iemand zegt dat hij vaak zijn sleutels vergeet, is dat een teken dat hij de hersenen aan het overbelasten is’

Lonneke Backelandt

Tamara Willemse

Willemse vond het geluk uiteindelijk buiten haar vakgebied. ‘Als ik eerder de tools had gehad, die ik nu heb, zou ik veel meer plezier hebben gehad in mijn werk als jurist. Als je plezier hebt in je werk, krijg je echt geen burn-out.’

JONGEREN

Veel jonge mensen hebben anno 2018 te maken met een burn-out. Volgens Judith Noordzij, oud-advocaat, ervaringsdeskundige en coach, komt dat doordat we tegenwoordig steeds meer prikkels te verduren krijgen. ‘Wij lezen op onze telefoon de informatie van 275 kranten. Wij krijgen dus zoveel prikkels binnen dat we op ons 25ste al hebben bereikt wat men vroeger op hun 65ste bereikte. Ik was zelf 27 toen ik in een burn-out belandde. Dat heeft een jaar geduurd.’ Noordzij had een goede baan op de Zuidas. Vond het werk niet zo leuk, maar was er wel trots op dat ze zo’n goede baan had gevonden. Ze hield de schijn op, werkte hard en maakte lange dagen. Ze woonde in de Amsterdamse Pijp en voelde daar ook een maatschappelijke druk om aan alles mee te doen. Totdat het misging. ‘Ik weet het nog heel goed’, zegt Noordzij. ‘Het was donderdag, we hadden net een belangrijke zaak afgerond en ik mocht vrijdag thuisblijven. Ik dacht alleen maar aan het naar huis gaan, toen een partner naar mij toe kwam. Trots zei hij dat hij net een volgende opdracht had binnengehaald. Toen knapte er iets in mij. Ik moest heel hard huilen en begon te hyperventileren. Ik ben in een taxi naar huis gezet en nooit meer teruggekomen.’ Veel rust en praten met een psycholoog heeft Noordzij uit haar burn-out gehaald. Nu coacht ze zelf mensen. ‘Als iemand bij mij komt en zegt dat hij vaak zijn sleutels vergeet en chaotisch wordt, is dat een teken dat hij de hersenen aan het overbelasten is.’

VAN VRIEND TOT VRIEND

De auditoren van de KNB hebben eerder dit jaar uitgelegd gekregen waar zij op moeten letten qua werkdruk als zij op een kantoor komen. Een daarvan is Richard Grievink. ‘Hoe het met de mensen op het kantoor gaat, is erg belangrijk. Als je onder druk werkt, ben je sneller geïrriteerd, maak je fouten en zie je dingen over het hoofd. Dat is tricky in het notariaat. Cliënten merken ook meteen als jij gehaast overkomt en weinig tijd voor ze neemt.’ De auditoren letten op de sfeer binnen een kantoor en praten uitgebreid met de notaris. Grievink: ‘Sfeer is van groot belang. Je merkt het gewoon als mensen langs het randje lopen. Daarnaast heb ik een goed gesprek met de notaris. Van collega tot collega, bijna van vriend tot vriend. Hierin komen ook dingen naar voren.’ Zelf werkt Grievink inmiddels als kandidaat-notaris. Ook hij had als notaris te maken met grote werkdruk. Een burn-out is het net niet geworden, maar hij zat op het randje. ‘Op een gegeven moment heb ik het roer omgegooid. Ik ben van 8.00 tot 18.00 uur gaan werken in plaats van de hele avond door te gaan en heb vaker rust genomen. Het is ook niet niks om notaris, ondernemer en werkgever te zijn. Je moet aan alle touwtjes trekken. Dat heeft zeker invloed gehad. Inmiddels krijgt het uitgerekte elastiekje weer wat meer rek, gelukkig.’

Judith Noordzij

MENSELIJKE MAAT

Niet alleen kandidaat-notarissen komen in een burn-out terecht. Ook notarissen krijgen ermee te maken. Willemse: 'Daar heeft de burn-out ook vaak te maken met persoonlijke ontwikkeling en zelfkennis. Van de een op andere dag zijn ze de baas. Ze moeten leiding geven, maar hoe? Die *skills* hebben zij niet ontwikkeld. Hoe geef je leiding op een manier die ook echt bij jou past? Daar ga ik mee aan de slag. Als je het goed doet, luisteren werknemers naar je en worden zij ook positief gemotiveerd.' Volgens Willemse moet er echt iets veranderen in de opleiding. 'Er wordt wel iets aan gedaan, maar de link naar de praktijk ontbreekt. Kantoren zijn er vaak niet mee bezig. Er wordt veel tijd gestoken in kennis, niet in persoonlijke ontwikkeling. Onterecht, want zieken kosten veel geld. En dat niet alleen: het zorgt ook voor onrust op je kantoor. Collega's worden gefrustreerd, klanten boos. Voorkomen is beter dan genezen.' Meer aandacht op kantoor is iets waar Backelandt ook wel heil in ziet. 'Werkgevers zijn vaak onwetend. Meer kantoren zouden oog voor de menselijke maat moeten hebben. Als je ziet dat iemand overwerkt raakt of huilend aan je bureau staat, neem de signalen dan serieus.' Een andere kandidaat-notaris – die liever niet met naam in het magazine wil – gooit er nog een schepje bovenop: 'Kandidaat-notarissen zijn heel loyaal. Het duurt even voordat ze aan de bel trekken. Toen ik aangaf dat het niet goed met mij ging en dat ik rust nodig had, werd er gewoon gezegd dat ik zoiets wel vaker had aangekaart en dat het toch steeds goed was gekomen. Dat maakte mij boos. Ik ben toch geen experiment? Ik denk dat er veel werkgevers zijn die met een debetsaldo aan empathie rondlopen. Dat is jammer, want als je goed omgaat met je personeel lopen ze ook harder voor je.'

MARATHON

Arbeidsongeschiktheidsverzekeraar Movir biedt (kandidaat-)notarissen sinds begin dit jaar een stressscan aan. Hieruit blijkt dat het stressniveau onder notarissen hoger is dan bij andere beroepsgroepen. 44 procent van de notarissen ervaart een hoog stressniveau. In de advocatuur is dat 35 procent en bij de huisartsen 33 procent. Van de 172 deelnemende (kandidaat-)notarissen zegt 14 procent al eens uitgevallen te zijn met stressgerelateerde klachten. Hoe voorkom je die werkdruk? 'Neem voldoende tijd voor jezelf. Als je aan het trainen bent voor een marathon ga je ook niet alle dagen 42 kilometer rennen. Als je 5 dagen in de week lange dagen maakt, op zaterdag met vrienden afspreekt en zondag de ideale schoondochter/-zoon uithangt, ben je 7 dagen die marathon aan het rennen. Dat houd je niet vol', zegt Noordzij. Zij bespreekt dit in november ook op het KNB-symposium voor kandidaat-notarissen. En als je dan wel in een burn-out terechtkomt? Zoek hulp. Willemse: 'Voor de notaris: als een medewerker bij je aanklopt, neem het serieus. Wuif het niet weg. Verder is het belangrijk het bespreekbaar te maken. Dat geldt voor notarissen en kandidaat-notarissen. Zoek iemand die je uit je negatieve spiraal kan halen. Het voelt als falen, dat is het niet. Neem de regie terug.' ■

Hoe voorkom je een burn-out?

- Zorg dat je werk doet dat je leuk vindt.
- Geef antwoord op de vragen: wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik?
- Neem rust en tijd voor jezelf.
- Stel grenzen.
- Sluit je af en toe af van prikkels.
- Bekijk wat je energienemers en -gevers zijn'.
- Als de werkdruk te hoog is, geef dit aan bij de werkgever.
- Zoek hulp.

Hoe help je als notaris je medewerkers?

- Werk motiverend.
- Steek tijd in persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers.
- Heb zo nu en dan een 'met-de-voeten-op-tafelgesprek': waar heeft je medewerker behoefte aan?
- Neem je medewerkers serieus als ze bij je aankloppen.
- Zoek hulp als de medewerker hierom vraagt.

Fred Teeven

‘Vrije jongen(s)’

Zelfverzekerd liet ik weten alles wel te snappen, maar niets bleek minder waar toen ‘De Notaris’ binnenschreed

Net als de meeste Nederlanders maakte ik voor het eerst kennis met de notaris toen ik mijn eerste woning kocht, in 1980. Goed voorbereid, vond ik zelf, vertrok ik (enigszins nerveus) naar het toenmalige kantoor in Zuid-Scharwoude. Behalve de altijd bij een notariskantoor geschonken versnaperingen trof ik een ietwat statige medewerker van het kantoor aan, die mij de procedure van het tekenen van de transportakte nog eens goed uitlegde. Zelfverzekerd liet ik weten alles wel te snappen, maar niets bleek minder waar toen ‘De Notaris’ binnenschreed. Totaal overrompeld beantwoordde ik vragen over overlijdensrisicoverzekeringen, eventuele nalatenschapsvragen en andere wetenswaardigheden. Mijn interesse was gewekt. Het kwam me goed van pas bij mijn latere klus als fiscaal rechercheur bij de FIOD in Haarlem.

ROTS IN DE BRANDING

Toch werd ik toen al een beetje teleurgesteld en mismoedig – u moet weten ik ben een echte ‘Tedje van Es’ (van de Tegenpartij. Voor de jongere lezers onder u: een typetje van Wim de Bie. Hopelijk zegt díe naam u wel iets …) – van alle onzin en shit die door partijen in het maatschappelijk verkeer soms over het notariaat worden uitgestort. De notaris, rots in de branding, die wordt ‘lastiggevallen’ door louche figuren die proberen zwart te betalen bij een onroerendgoedtransactie. Liefst als het kan nog op het kantoor van de statige dienstverlener ook. Ook in die roerige jaren tachtig van de vorige eeuw kwamen de berichten binnen van een enkele notaris die was gezwicht voor het grote malafide geld. Beroemd en berucht was natuurlijk ‘de affaire’ van het kantoor S.S. te A. U leest het goed, ik gebruik in dit soort situaties altijd initialen. Niets is vervelender als je als hardwerkende Nederlander (u kent hem nog wel van de verkiezingsspeeches van Mark Rutte) met naam en toenaam wordt vermeld door het journaille. Publiciteit is mooi als het de bekendheid en de omzet vergroot, maar o wee als er een wat mindere periode aanbreekt. Dan kun je als HWN (hardwerkende Nederlander) messcherp worden getroffen door roddel en achterklap in de krant en op tv, en tegenwoordig ook in sociale media. Zo ook dus De Notaris.

Tsja, die roerige jaren tachtig, toen kwamen we nog de echte klassieke fraudeurs tegen, die ook tegen het notariaat op stuiterden. En ook toen werd er gepraat over interne protocollen, wetgeving, gedragscodes, tuchtrecht die het zogenaamde ‘uit de bocht vliegen’ zouden moeten voorkomen. Wat is nieuw?, is hierbij de echte vraag.

SCHAKELFIGUUR

Gelukkig werd mijn zicht op en inzicht in het notariaat vergroot toen ik ervoor koos om me tijdens de rechtenstudie ook te gaan bekwamen in de leerstukken rond het notariaat. De Notariswet, het familievermogensrecht, huwelijksgoederenrecht, erfrecht, internationaal privaatrecht. Ik draaide mijn hand er niet voor om. Maar ik heb weleens gedacht: hoe vaak zou een notaris nou te maken krijgen met zo’n ingewikkelde scheiding en deling en er dan nog geld aan verdienen ook? In de notariële opleiding van toen werd weinig aandacht besteed aan ondernemerschap. Het viel op en de enkele wakkere (deeltijd)student stelde er nog vragen over ook. Docenten en hoogleraren trokken veelal een vies gezicht en opperden toch vooral de leerstukken in de Notariswet door te nemen. Alhoewel geen ambtenaar was de notaris toch min of meer een verlengstuk van de overheid, een schakelfiguur in het openbare leven tussen de HWN en de instituties en wetten die er in ons staatsbestel nou eenmaal moeten zijn. Een echte vertrouwenspersoon aan wie je, net als bij de huisarts, jouw bloedeigen rechtsvragen kon toevertrouwen. En zo zou het altijd moeten zijn.

DROOM

In een tijd dat er wordt geadverteerd door de beroepsgroep met de ‘goedkoopstenotaris.nl’ mijmer ik nog weleens over die jaren tachtig. Trrr … De wekker gaat op een broeierige ochtend eind juli. Ik ontwaak uit een mooie droom. Ik ga mijn eerste column schrijven. ■

Deze column wordt afwisselend geschreven door Teska van Vuren of Fred Teeven

NOTARIAAT OVER DE GRENS

De wereld wordt steeds kleiner en dat heeft ook gevolgen voor (kandidaat-)-notarissen. Huizen en erfenissen uit het buitenland zijn al lang geen uitzondering meer. In deze serie belichten experts de notariële kant van een land waar het Nederlandse notariaat regelmatig mee te maken heeft. Deze keer is dat Frankrijk.

'Monsieur le notaire staat nog op een voetstuk'

TEKST Martijn Rip | **BEELD** Truus van Gog

Wie met een Franse notaris te maken krijgt, doet er verstandig aan te beseffen dat niet alleen het recht in Frankrijk nogal verschilt met dat in Nederland. 'De cultuur is heel anders. Net als de werkwijze', legt Mireille Bosscher uit. Zij is kandidaat-notaris bij Drost Juten Notarissen in Den Haag en heeft haar eigen adviespraktijk voor juridische kwesties in Frankrijk. 'In Nederland weet je precies waar je ja tegen zegt. Vaak zie je in Frankrijk bij het passeren de akte pas voor het eerst en word je geacht meteen een handtekening te zetten. En je krijgt een nota van afrekening pas na lang aandringen, terwijl het in Nederland heel normaal is om die vooraf te krijgen.' Het credo 'afspraak is afspraak' is ook niet bij alle Franse notarissen bekend. 'Als je een afspraak maakt, kan het zomaar gebeuren dat het dossier plots pas twee weken later wordt afgerond. In Frankrijk staat '*monsieur le notaire*' bovendien nog op een voetstuk. Als hij iets zegt, is het waar. Daarom wordt er tegen een Franse notaris minder snel een klacht ingediend dan in Nederland.' En toegeven dat de kennis voor een bepaald dossier ontbreekt? Dat zal de

Franse notaris nooit doen, stelt Bosscher. 'Het dossier komt dan gewoon onderaan de stapel. Het beste wat je dan kunt doen, is het dossier meenemen naar een andere notaris. Door met een aantal Franse notarissen samen te werken, voorkom je dat soort gedoe.'

'Veel Nederlanders zijn zo verliefd op het huis, dat zij eventuele tekortkomingen voor lief nemen'

TECHNISCHE RAPPORTEN

Inmiddels leven circa 100.000 Nederlanders regelmatig 'als God in Frankrijk', want zij hebben daar een tweede huisje. 'De koopakte wordt opgesteld door de Franse notaris en is ongeveer 24 pagina's dik. Een Nederlandse akte is de helft daarvan. De verkoper is ook verplicht technische rapporten aan te leveren: doorgaans 80 tot 100 pagina's. Diverse landelijk opererende bedrijven kunnen deze rapporten voor enkele honderden euro's opstellen. Het is verstandig beide documenten goed door te lezen, want bijvoorbeeld de conclusies van de technische rapporten staan veelal niet in de koopakte. Bovendien zijn gebreken aan het huis voor rekening van de koper. Het kan daarbij onder meer gaan om de aanwezigheid van termieten, asbest, loodhoudende verf of een verouderde gasinstallatie.'
Bosscher adviseert om de akte door een deskundige op het gebied van Frans recht uit te laten leggen. 'Vaak is het ook zo dat de technische rapporten pas verschijnen ten tijde van het tekenen van de koopakte. Veel Nederlanders zijn zo onder de indruk van alles en zo verliefd op het huis, dat zij eventuele tekortkomingen voor lief nemen. Soms komen ze ook pas na het ondertekenen van de koopakte en na het verstrijken van de tien dagen bedenktijd naar mij om te vragen wat erin staat. Niet wetende dat de eigendom dan al op hen is overgegaan onder een aantal opschortende voorwaarden.'

ERFENIS

Wat kan een Nederlandse notaris doen als bijvoorbeeld een oom, die al jaren in Frankrijk woont, komt te overlijden? 'De erfenis moet in Frankrijk worden afgewikkeld. Dat houdt in dat de aangifte voor het recht van successie en de betaling binnen zes maanden moet plaatsvinden. Uitstelmogelijkheden kent de Franse wetgeving niet. Als de oom zich daar heeft gevestigd, heeft hij zich moeten inschrijven bij de plaatselijke belastingdienst. Een bevolkingsregister heeft Frankrijk namelijk niet. Vanaf het moment van uitschrijving uit Nederland worden zijn gegevens hier niet meer bijgehouden. Een Nederlandse notaris kan een Europese verklaring van erfrecht afgeven, maar moet wel controleren dat de overledene in Frankrijk niet is hertrouwd of kinderen heeft gekregen. Deze gegevens kunnen via de Franse gemeente worden achterhaald.'
Mocht de oom een woning hebben nagelaten, dan moeten erfgenamen er rekening mee houden dat een akte om het pand op hun naam te laten zetten duizenden euro's kan kosten. Dit vanwege de vaste notaristarieven in Frankrijk. 'Daarom is het soms raadzaam om die akte pas op te stellen vlak voor de verkoop van de woning, zodat er middelen vrijkomen', adviseert Bosscher.
Belangrijk is ook om vast te stellen of het Nederlandse of Franse erfrecht geldt. 'Naar Frans erfrecht erven de langstlevende en de kinderen gezamenlijk alle eigendommen. De langstlevende verkrijgt of een kwart daarvan of het vruchtgebruik. Daarover moeten afspraken worden gemaakt. In het Nederlands erfrecht gaan alle goederen naar de langstlevende en verkrijgen de kinderen een geldvordering die opeisbaar is bij overlijden van de langstlevende. Iemand met een Nederlandse nationaliteit woonachtig in Frankrijk kan kiezen welk erfrecht moet gelden. Wat het meest geschikt is, hangt van de situatie af. Daarbij is van belang dat kennis van beide rechtstelsels bij de notaris aanwezig is.' Een ander verschil is dat een stiefkind naar Frans recht 60 procent successierecht moet betalen. In Nederland wordt het kind van de partner behandeld als een kind van de overledene zelf.

DOORVRAGEN

Wat veel Nederlandse notarissen volgens Bosscher weleens vergeten, is dat als iemand niets heeft met Frankrijk – de testateur heeft er nooit gewoond en bezit er niets – toch het Franse successierecht in werking kan treden. 'Als een erfgenaam in de laatste tien jaar minimaal zes jaar in Frankrijk woont, valt hij of zij onder het Franse successierecht.' Notarissen zouden, om problemen te voorkomen, beter moeten doorvragen bij een erfenis. 'Ze gaan er teveel vanuit dat het een Nederlandse aangelegenheid is. Maar waar bestaat het vermogen uit? Waar wonen de erfgenamen?'
En dan nog een belangrijke verandering: vanaf 29 januari 2019 zal het niet langer mogelijk zijn om voor Frans vermogen een aparte rechtskeuze in huwelijkse voorwaarden op te stellen. 'Tot dusverre is het dé manier om na overlijden de Franse woning op zeer eenvoudige wijze op de naam van de langstlevende te zetten. Er is geen sprake van een nalatenschap in Frankrijk, je hoeft enkel de huwelijkse voorwaarden in het kadaster in Frankrijk in te schrijven.' ■

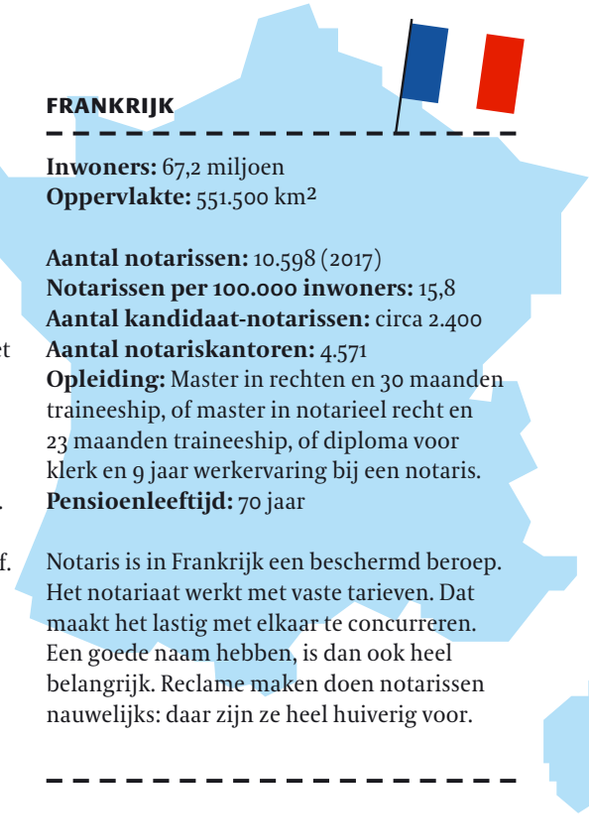

FRANKRIJK

Inwoners: 67,2 miljoen
Oppervlakte: 551.500 km²

Aantal notarissen: 10.598 (2017)
Notarissen per 100.000 inwoners: 15,8
Aantal kandidaat-notarissen: circa 2.400
Aantal notariskantoren: 4.571
Opleiding: Master in rechten en 30 maanden traineeship, of master in notarieel recht en 23 maanden traineeship, of diploma voor klerk en 9 jaar werkervaring bij een notaris.
Pensioenleeftijd: 70 jaar

Notaris is in Frankrijk een beschermd beroep. Het notariaat werkt met vaste tarieven. Dat maakt het lastig met elkaar te concurreren. Een goede naam hebben, is dan ook heel belangrijk. Reclame maken doen notarissen nauwelijks: daar zijn ze heel huiverig voor.

‘Als notariaat fungeer je als een soort smeermiddel te midden van andere teams’

Beursgang Adyen

‘Voor de beste service moet je met je cliënt mee veranderen’

Met ‘Groeibriljant naar de beurs’, ‘Uitslaande brand’ en meer bewonderende woorden werd de beursgang van het Nederlandse fintechbedrijf Adyen in de media bejubeld. Een gesprek met het notariële team van Clifford Chance dat de beursintroductie mede faciliteerde.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

De Amsterdamse beurs was 13 juni amper geopend of het aandeel Adyen – waarvan de koers was vastgesteld op 240 euro – steeg tot boven de 500 euro om aan het eind van de dag te stabiliseren op meer dan 450 euro, een winst van 90 procent. Dankzij deze beursexplosie – de hoogste notering sinds 2015 – werd het twaalf jaar jonge fintechbedrijf met wereldwijd nog geen duizend medewerkers ineens gewaardeerd op ruim 13 miljard en daarmee groter dan KPN, Nationale Nederlanden en zelfs de Duitse Commerzbank met 50.000 werknemers.

SNEL, FOUTLOOS EN GOEDKOOP

Spectaculair, zegt notaris en partner Mark-Jan Arends bij Clifford Chance, dat de beursgang begeleidde. ‘Adyen behoort hiermee tot de zogeheten decacorns, een start-up die meer dan tien miljard waard is.’ Ook twee maanden na dato doet het aandeel het uitstekend op de beurs, waar het schommelt rond de 550 euro. Betaalplatform Adyen regelt snel, foutloos en goedkoop online betalingen voor grote webwinkels, zoals die van de Bijenkorf en Coolblue en voor technologiebedrijven zoals Facebook, Netflix, Spotify, Uber, Airbnb en binnenkort eBay. Het wordt beschouwd als een van de meest veelbelovende techbedrijven van Europa. In het Surinaams betekent de bedrijfsnaam ‘opnieuw beginnen’. Adyen is dan ook het tweede fintechbedrijf van onder andere Arnout Schuijff en Pieter van der Does, die het in 2006 startten. Dankzij de onlineservice die zij bouwen en steeds verder optimaliseren, kunnen consumenten wereldwijd met zeer uiteenlopende betaalmiddelen hun onlineaankopen financieren. Of dat nou traditionele bank- en creditcardnetwerken zijn of nieuwe betaalmethoden zoals WePay, AliPay en Apple Pay. Vorig jaar boekte Adyen, waarvan het hoofdkantoor in Amsterdam is gehuisvest, 71 miljoen winst op een omzet van 1 miljard euro. In 2017 verkreeg het bedrijf een Europese bankvergunning. Omdat de vaste lasten laag zijn (weinig medewerkers, geen eigen vastgoed) en de winst hoog, gaat het bedrijf haar liquiditeit inzetten door klanten kortlopende kredieten te verlenen. Daarnaast wil het onder andere ook betalingen regelen voor middelgrote en kleinere bedrijven.

OP DE FIETS

Arends werkt sinds tweeënhalfjaar voor Adyen, samen met Tjerk de Jonge en Kyra Geerts, twee van de acht kandidaat-notarissen uit zijn team. Toen hij drie jaar geleden tijdens een diner naast de bedrijfsjuriste van Adyen zat, vertelde zij dat kantoren veelal geneigd waren om seniorpartners te sturen met weinig besef van hoe een jonge techstart-up werkt. Adyen is een jong bedrijf dat ongelooflijk hard groeit en wars is van formalistische benaderingen, bevestigt kandidaat-notaris De Jonge: ‘De vaak jonge werknemers zijn eraan gewend snel te schakelen. Hun werkmotto is: het team is belangrijker dan het individu.’ Ook het notariële team bij Clifford Chance is jong en hecht aan samenwerking. Geerts: ‘Qua bedrijfsvoering lijken we op elkaar, waardoor we elkaar wisten te vinden. Als zij ons nodig hebben, springen we op de fiets.’
Arends, De Jonge en Geerts werkten eerder

Kyra Geerts, Mark-Jan Arends en Tjerk de Jonge

al nauw samen aan de herstructurering van ABN-AMRO Lease and Commercial Finance in Asset Based Finance. Ze waren goed op elkaar ingespeeld toen zij door Adyen werden ingeschakeld voor het verkrijgen van een Europese bankvergunning. Arends: 'Zij vonden dat hun afhankelijkheid van banken te veel verwerkingstijd kostte. Door zelf bank te worden, haalden ze een tijdrovende schakel uit het proces en verloopt het betalingsproces sneller.' Voorafgaand aan de afgifte van de bankvergunning moest het bedrijf worden geherstructureerd om aan de voorgeschreven eisen van De Nederlandsche Bank te voldoen. Deze samenwerking vormde het begin van de uiteindelijke cliëntrelatie die ertoe leidde dat Clifford Chance als kantoor de introductie op de beurs voor Adyen mocht begeleiden. Hieraan werkten 21 medewerkers van verschillende – internationale – afdelingen van Clifford Chance mee.

PRESSURE COOKER

Het traject voorafgaand aan de beursgang verliep zo gestroomlijnd dat het vastgestelde tijdpad ruim twee weken werd vervroegd, zegt Arends. 'Dat zegt voldoende over de snelheid van besluitvorming en handelen bij Adyen. Het is een ambitieuze en enthousiaste club.' In 2011 verbleef Arends een jaar in Silicon Valley. 'De mindset daar zie ik terug bij Adyen en zou ik bijna on-Nederlands noemen.' Toen het bedrijf hem benaderde voor de governancebespreking, belandden Geerts en hij in een drie uur durende *pressure cooker* met alle relevante partijen en stelden ter plekke conceptstatuten op. In een recordtijd van enkele weken zetten Geerts, De Jonge en Arends de governance in de steigers, waarna alle documenten – dat waren er behoorlijk wat – stónden. Arends: 'Als ze bij Adyen een besluit nemen, wordt er geen weken over gebakkeleid. Vrijwel wekelijks organiseerde het bedrijf een stand-up meeting van pakweg een kwartier waarin de stappen voor die week werden besproken en waarvoor ook medewerkers van Clifford Chance werden uitgenodigd. Een van de werkregels van het bedrijf is ook: *don't hide behind emails*, pak liever de telefoon.'

SMEERMIDDEL

De bankvergunning was niet rondgekomen zónder onze notariële inspanningen, zegt Arends. 'Ook bij zo'n beursgang denk je: dat is een advocatuurlijk feestje, maar het notariaat heeft daarin een geheel eigen rol te spelen, want je hebt een specialist nodig op governancegebied. Als notaris kun je zeggen: ik werk het uit, dan mag de advocatuur het verder nemen, maar ik haal de meeste voldoening uit mijn werk als ik samen met mijn team in de frontlinie sta. Dat wij daarbij samen met de advocatuur als team opereren, is heel belangrijk. Maar als je de taken rondom de governance verdeelt, valt er veel werk in de basket van het notariaat. Wie daar goed werk levert, bouwt direct een relatie op met het hoogste orgaan van de vennootschap. Dan zit je op boardroomniveau aan tafel. Je fungeert al snel als smeermiddel tussen alle andere teams die daar opereren.'

VOORLOPERS IN INNOVATIE

Clifford Chance hanteert het principe: wij volgen onze cliënt en passen ons aan. Daarom moeten de medewerkers begrijpen wat er in de technische wereld gebeurt. Ze worden *techsavvy* gemaakt en begrijpen hoe blockchain en smartcontracting werkt. 'Los van alles wat in Boek 2 Burgerlijk Wetboek en alle andere relevante literatuur staat, moet wie hier werkt de taal spreken en begrijpen van onze techcliënten. Omdat wij de beste service willen bieden, zullen wij als een kameleon met onze cliënt mee veranderen, anders kun je geen zinvolle bijdragen leveren.' Lokaal is Arends de verantwoordelijke partner voor innovatie. Hij verdiept zich onder meer in artificial intelligence en andere technische innovaties en wat dat kan betekenen voor de praktijk. De Jonge: 'Wij onderzoeken met welke nieuwe middelen en software wij onze service kunnen verbeteren en proberen daar als kantoor, maar ook zeker als notariaat, een voorloper in te zijn.' ■

Er zijn verschillende (notarieel-)juridische commissies en samenwerkingsverbanden waar (kandidaat-)notarissen in deelnemen. In *Notariaat Magazine* vertellen ze hierover.

NOTARIS EN MEER

WIE Allard Schuering (40), kandidaat-notaris
WAAR Bestuur Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)

'Specialist én generalist'

'Ruim drie jaar ben ik nu bestuurslid van de beroepsorganisatie. Voor mij een ideale combinatie met het kandidaat-notaris zijn. Op kantoor ben ik de specialist. Ik ga van project naar project, houd mij vooral bezig met ondernemingsrechtzaken en ben heel specialistisch bezig. Als bestuurslid van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) moet ik naar de grote lijnen kijken en de horizon in de gaten houden. Je houdt de hele beroepsgroep voor ogen en bent daardoor heel generalistisch bezig. Die wisselwerking is een heel waardevolle toevoeging aan mijn carrière. Ik houd van die afwisseling. Zo kom ik net van de rechtbank. Ik ben zojuist benoemd tot Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand, een BABS. Op 15 september kan ik daardoor een prominente rol vervullen tijdens het huwelijk van een vriend. Nog een belangrijke taak.'

'Natuurlijk hebben alle zeven bestuursleden wel een eigen portefeuille binnen het bestuur. Ik ben bijvoorbeeld aanspreekpunt als het gaat om kandidatenzaken en onderwijs, maar ook het pensioendossier en kwaliteitstoetsing ligt op mijn bordje. Een interessante afwisseling van onderwerpen. Van pensioenen weet ik inmiddels vrij veel. Ik heb namelijk ook een paar jaar in het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds gezeten. Misschien wel het meest moeilijke onderwerp dat er is. Veel mensen houden zich er niet mee bezig. Toch heb ik tijdens het onderzoek naar de pensioenregeling gemerkt dat goed verpakken van de boodschap zorgt voor veel respons. Dat was heel mooi, want de mening van leden is enorm belangrijk.'

'Inmiddels weten veel (kandidaat-)notarissen wel dat ik bestuurslid ben. Vooral degene die op bijeenkomsten komen. Zo houden wij elk jaar zogenoemde regiobijeenkomsten. Dit zijn vijf bijeenkomsten over een actueel thema door heel het land. Per locatie komen zo'n honderd (kandidaat-)notarissen. Dat betekent dat we vijfhonderd van de drieduizend collega's bereiken. Dat vind ik een mooie score. Ik spreek daar met veel verschillende mensen. Zij komen met vragen, tips en soms ook klachten. Prima, daar ben ik voor. Ik kan alleen niet altijd alles snel oplossen. We moeten ook rekening houden met zaken zoals de wet, politiek en ICT. Maar luisteren doe ik zeker.'

'Een rol bij de beroepsorganisatie heeft mij altijd getrokken. Ik reageerde al op een oproep in 2009, maar werd toen nog wat jong bevonden. Niet lang daarna werd ik gevraagd voor het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds en in 2015 voor het KNB-bestuur. Het bloed kruipt wat dat betreft waar het niet gaan kan: mijn grootvader was secretaris van de Broederschap der kandidaat-notarissen en schreef voor tijdschrift *WPNR*. Hij overleed toen ik tien jaar was, maar heeft zijn brede interesse aan mij doorgegeven. Ik houd bijvoorbeeld ook van politieke betrokkenheid. Daar had ik weinig inzicht in voordat ik bij de KNB kwam. Een discussie tussen twee politieke partijen over een niet-notarieel onderwerp kan zomaar voor een breuk in de Tweede Kamer zorgen waardoor notariële thema's ook aan een zijden draadje hangen.'

Publieksdag op 3 november

Een feestje voor de consument

Wat doet u op 3 november? Collega's vertellen over hun plannen voor de publieksactie 'Uit en thuis bij de notaris' in het kader van het 175-jarig jubileum van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).

TEKST Mechtelt Lindenhovius | **BEELD** Truus van Gog

'Wij blijven "thuis" op 3 november. Mijn kantoor zit namelijk in een oude molen in hartje Wassenaar. Het toeval wil dat die molen dit jaar 350 jaar bestaat, de dubbele leeftijd van de KNB dus. Een mooie samenloop. De molen draait ook nog in de weekenden, dus wat is er mooier om de openstelling van ons kantoor daarmee te combineren!' Daniël Ohmann is sinds 1 april 2018 notaris bij Ohmann Notariaat, een klein dorpskantoor in Wassenaar. Hij ziet de publieksdag 'Uit en thuis bij de notaris', een initiatief van de notariële beroepsorganisatie vanwege haar jubileum, wel zitten. 'Voor mij is deze "actiedag" een heel goede manier om met mijn cliënten in contact te komen. Dit is een kleine gemeenschap, de mensen kennen elkaar goed. Het is voor de bewoners belangrijk dat ze op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met de nieuwe notaris. Deze kans pak ik graag met beide handen aan.' In de molen is ook Kunstgroep Wassenaar gevestigd', vertelt Ohmann. Het idee is om ook met hen samen op te trekken en een expositie te ontwikkelen rondom het thema 175 jaar notariaat. 'Dus 3 november wordt op mijn kantoor een combinatie van kunst, notarieel verleden en het verleden van de molen. Ik ben van plan om bepaalde cliënten actief aan te schrijven om hen over deze dag te informeren. En verder gaan we waarschijnlijk een banner ophangen aan de molen. Die leent zich daar natuurlijk uitstekend voor.'

LOKALE PROMOTIE

Onder het mom van 'de notaris is jarig en trakteert' wordt er op zaterdag 3 november een landelijke dag georganiseerd. 'Het is de bedoeling dat notariskantoren er die dag op uit trekken, maar je kunt ook je kantoordeuren openen en laten zien wat de notaris doet en wat zijn toegevoegde waarde is. Vandaar de naam "uit en thuis"', aldus Nick van Buitenen, voorzitter van de KNB. De dag draait om lokale promotie van het notariskantoor, de mensen erachter en het beroep van notaris. 'Het jubileum van de KNB is natuurlijk met name een feestje voor onze leden. Maar we grijpen deze verjaardag ook aan om de zichtbaarheid van de notaris onder het publiek te vergroten, zodat mensen die normaal niet naar de notaris "durven" komen, daarna toch gemakkelijker die drempel overgaan. Ik pleit met name voor de "uit-variant". Zoek een drukbezochte plek op, ga naar de mensen toe! Kleed het leuk aan, verzin een aantrekkelijk format, stel een comité op kantoor aan, werk het uit en zorg dat je die dag gezien wordt ...!'

KORTINGSACTIE

Een kantoor dat al een idee heeft, is Huijbregts Notarissen en Adviseurs in Den Bosch. Laura Spits, managementassistent: 'Wij gaan in een tent op het Kerkplein in Den Bosch staan. Een mooi, intiem plein met een goede doorloop. We wachten nu op nadere specificaties van de gemeente. Ons plan is om in die tent verschillende activiteiten te organiseren. We willen flyers uitdelen en mensen met een kortingsactie warm maken voor een gratis lezing. Kom je, dan krijg je daarna korting op een vervolggesprek of iets dergelijks. Verder denken we aan collega's die kinderen kunnen gaan schminken en wellicht wat optredens

‘Wie jarig is, trakteert, dus ik wil de plaatselijke bakker gebakjes laten maken’

De notaris is jarig en trakteert

van collega’s die muzikaal zijn aangelegd. Er zijn ideeën genoeg, de komende weken zullen we die concreet maken.’
Een open huis organiseert Huijbregts wel vaker. Spits: ‘Dan kunnen mensen bijvoorbeeld op speeddate bij een notaris, zijn er op andere plekken in kantoor lezingen en geven we een rondleiding. We hadden ook een ladiesevent, waarbij een bruidswinkel voor de aankleding zorgde, een sieraadontwerper vertelde over zijn vak en een kandidaat-notaris een lezing gaf over een actueel onderwerp. Je moet het wel aantrekkelijk maken voor mensen om te komen. Zoiets zou je natuurlijk ook op 3 november kunnen doen.’

VERENIGINGENVEILING

Marlies Akkermans, notaris in Uithoorn, gaat de publieksdag combineren met de activiteit die ze sinds 22 jaar altijd op de eerste zaterdag in november heeft: een verenigingenveiling. Tijdens die veiling worden er ruim driehonderd kavels geveild, de opbrengst wordt verdeeld over de verschillende verenigingen in de gemeente De Kwakel, een klein dorp binnen de gemeente Uithoorn. ‘Ik heb net gesproken met de organisatie. Ze brengen altijd een blad uit waarin de kavels staan. Ik zal daarin een stukje gaan schrijven. Op de avond zelf ga ik denk ik trakteren en leg ik folders neer. Het moet zich nog uitkristalliseren wat ik precies ga doen. Dat is ook afhankelijk van de toolkit van de KNB.’

ROADSHOW

Notariskantoor Heijnen in Eijsden en Notariskantoor Kessels in Asten hebben allebei eenzelfde soort idee voor de invulling. Ernst Loendersloot, kandidaat-notaris in Eijsden: ‘We willen een soort *roadshow* doen. Mijn kantoor ligt in Eijsden. Een leuke plaats, maar niet al te groot. Kijk je naar de gemeente Eijsden-Margraten, dan heb je het al over meerdere dorpen. We willen die op 3 november “aandoen” en hen een informatief programma voorschotelen.’ Ook Asten bestaat uit drie ‘kerkdorpen’, zoals Kessels ze noemt. ‘We strijken neer in alle drie de kernen en houden daar een open spreekuur, vertellen wat de notaris doet en nodigen de mensen uit voor een eventueel vervolggesprek op kantoor. Wie jarig is, trakteert, dus ik wil de plaatselijke bakker gebakjes laten maken. Ik vind de actie een goed idee. Normaal moeten de mensen naar jou toekomen, maar het is goed om dat eens om te draaien.’ Loendersloots kantoor wil proberen samen met de gemeente op te trekken en een gecombineerde lezing te geven over het levenstestament en de Wet maatschappelijke ondersteuning en hoe het zit met subsidies voor aanpassing van de woning. We richten ons dus op de oudere doelgroep, want die hebben de meeste tijd op zaterdag, interesse in notariële onderwerpen en we hebben te maken met vergrijzende gemeenten.’

TIP

Kessels heeft in dat verband nog wel een tip voor andere kantoren voor de publieksdag. ‘Ik ga binnenkort weer met de plaatselijke apotheker een bijeenkomst organiseren gericht op ouderenzorg. De eerste keer is daar enorm positief op gereageerd.’ Ook Nicoline Lopez, kandidaat-notaris uit Almere, heeft nog wel een idee voor kantoren die het lastig vinden om een activiteit te bedenken. ‘Ik kan me best voorstellen dat kleine kantoren in een grote plaats het moeilijk vinden om iets alleen te organiseren. In Almere hebben we eens in de zoveel tijd notarisoverleg. Daar ga ik het onderwerp bespreken en kijken of we met elkaar kunnen optrekken. Samen kun je toch meer voor elkaar krijgen.’ ■

TOOLKIT KNB

De KNB biedt ter ondersteuning van de publieksdag een basis toolkit aan met diverse uitingen in jubileumstijl. Deze kunt u downloaden of printen. De exacte inhoud hiervan wordt nog ontwikkeld in overleg met een aantal leden. In de loop van september wordt u hierover nader geïnformeerd. Houdt daarom de jubileumwebsite goed in de gaten.

De publieksdag van de KNB is een van de activiteiten die in Europa plaatsvinden in het kader van de *European Day of Justice*.

TRAINING

Verlaag je werkstress

Geen juridische inhoudelijke, wel een zinvolle, praktische en leuke training. Druk zijn is namelijk niet meer hip. “Alleen sukkels hebben het druk”, was de titel van een krantenartikel in het NRC. Maar u bent geen sukkel en u heeft het wel constant (te) druk.

Verlaag je werkstress

Te veel werkstress kan leiden tot burn-out. 1 op de 7 medewerkers in Nederland heeft inmiddels burn-out verschijnselen. Bijna de helft (48%) van de notarissen geeft aan een slechte balans tussen werk en privé te hebben en 40% meldt geen tijd voor iets nieuws te hebben. Cijfers die tot nadenken stemmen. Deze training zorgt ervoor dat u meer grip krijgt op uw tijdsbesteding, zowel op het werk als privé.

Voor wie?

De training is bestemd voor (kandidaat-)notarissen en andere medewerkers en wordt gegeven voor een groep van circa 12 personen. De training kan ook incompany gegeven worden. Neem hiervoor contact met ons op.

Voor opgave: **https://www.stethos.nl/werkstress**

Stethos OPLEIDINGEN & TRAININGEN
Jacob Catsplein 1 8913 CS Leeuwarden
M 06 - 29576961 **T** 058-2570211 **E** info@stethos.nl

Wij zijn op zoek naar een
waarnemingsbevoegd kandidaat-notaris
voor onze vestigingen in Andijk en Benningbroek.
(Benningbroek ligt aan de A7, ca. 30 min. vanaf Amsterdam)

Mantel&Overtoom notarissen en mediators:
Een samenwerking van twee actief in de markt staande notariskantoren. Door de jaarlijkse lezingen waarmee we vele particulieren en ondernemers bereiken, onze wekelijkse columns en gratis inloop zijn we de laatste jaren flink gegroeid. Tegelijkertijd staat ons kantoor met 30 betrokken medewerkers (2 notarissen en 4 kandidaat-notarissen) dicht bij haar klanten. We geven onze personeelsleden veel ruimte om te werken aan kennisontwikkeling en uitwisseling van opgedane kennis. Dit gaat verder dan de verplichte PE-punten voor de klerken en (kandidaat)notarissen. Kortom: kennis is kracht!
We zouden graag een kandidaat-notaris willen toevoegen aan ons team die onze werkwijze omarmt en er van geniet om zijn/haar kennis over te brengen op anderen en zichzelf verder te ontplooien.

Tevens zijn wij mede huisnotaris van de Provincie Noord-Holland.

We nodigen je graag uit om ons te spreken over jouw carrièreperspectief bij ons kantoor. Interesse? Neem contact op met notaris Rinske Mantel via r.mantel@mantelovertoom.nl

Dokter d’Arnaudstraat 29,
1619 CW Andijk Tel. 0228 59 22 24
infoandijk@mantelovertoom.nl

Dokter De Vriesstraat 33,
1654 JT Benningbroek Tel. 0229 59 12 64
infobenningbroek@mantelovertoom.nl

MANTEL & OVERTOOM NOTARISSEN
JURIDISCH ADVIES • ESTATE PLANNING
MEDIATION • AGRARISCH SPECIALIST
www.mantelovertoom.nl

DÉ VERZEKERINGSSPECIALIST VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

Ron Borgdorff is verzekeringsspecialist voor notarissen, advocaten en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico’s van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

U wilt een financieel adviseur met verstand van úw zaken?

Neem contact op voor een afspraak.
Bel 033-20 35 000 of mail naar
ron@ronborgdorff.nl

WWW.RONBORGDORFF.NL
van Boetzelaerlaan 24H
3828 NS Hoogland

RON BORGDORFF
FINANCIEEL ADVISEUR VOOR NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ADVISEUR IN NOTARIAAT & ADVOCATUUR RUIM 25 JAAR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA: BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • GELD- EN FRAUDE • ARBEIDSONGESCHIKTHEID • RECHTSBIJSTAND • RECONSTRUCTIE

Mijn eerste keer

Iedereen herinnert zich wel zijn of haar '*eerste* keer'. Ik kan mij die dag nog goed herinneren. Gespannen, zenuwachtig en zwetend liep ik naar mijn kamer. Ik deed de deur voorzichtig open … Mijn eerste bespreking. Uiteraard had mijn notaris mij voorafgaand aan de bespreking voorbereid op het gesprek. Het zou gaan om een 'eenvoudige verklaring van erfrecht'. Niets was minder waar: negatieve nalatenschap, onterfde kinderen, halfbroers en -zussen, ruzie om de magnetron van moeder. Kort samengevat: alles wat mis kon gaan in een nalatenschap ging mis!

Mijn *eerste* dag als waarnemer verliep ook 'soepeltjes': de akte werd uiteindelijk niet gepasseerd omdat de cliënten het toch niet meer eens waren over de inhoud van de akte. Helaas voor mij werd er die dag geen andere akte meer gepasseerd.

Mijn *eerste* kantoor was een kantoor in Scheveningen. Daar begon ik als student-stagiair en deed ik wat je van een stagiair verwacht. Nee, geen koffie halen voor de notaris, maar écht notarieel werk (naast de klusjes die niemand wilde doen …).

HANDTEKENING

Op mijn *eerste* werkdag van dit jaar hebben de notaris en ik besloten dat ik zijn toegevoegd notaris zou worden. Trots en gemotiveerd ben ik direct begonnen met het verzamelen van de stukken die nodig waren om tot toegevoegd notaris benoemd te kunnen worden. Dat viel niet mee. Om een voorbeeld te noemen: het aanvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) ging niet zo snel als ik in eerste instantie gedacht had (nee, ik ben nooit in aanraking geweest met justitie). Je vraagt een VOG aan op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het daartoe bestemde formulier kan ingediend worden zonder handtekening van de KNB. U raadt het al: mijn verzoek werd geweigerd, omdat een handtekening ontbrak. Na enig aandringen (lees: na een uur gediscussieerd te hebben op het stadsdeelkantoor) heeft de medewerker van het stadsdeelkantoor toch mijn aanvraag maar in behandeling genomen.

Kort samengevat: alles wat mis kon gaan in een nalatenschap ging mis!

VERWACHTINGEN

Om toegevoegd notaris te worden, moet tevens een persoonstoets worden afgelegd. Ik had een bruine, leren ligstoel verwacht en een psycholoog die mij zou analyseren. Helaas, het was niet zoals in de films, maar het was wel een leuk en fijn gesprek. Nadat alle stukken ingeleverd waren, volgde het gesprek met de Commissie toegang notariaat op het kantoor van de KNB. De commissie beoordeelt of je wel of niet geschikt bent als toegevoegd notaris. Ook hier had ik andere verwachtingen: een lange tafel met een stuk of zes commissieleden op een rij. En ik, zittend op een stoel voor de commissieleden, zal door hen uitgehoord worden. Maar ook hier ging het niet zoals in de films en viel het gesprek reuze mee.

MIJN LAATSTE KEER

Op de dag dat ik te horen kreeg dat ik afgestudeerd was (een vrijdagmiddag), mocht ik van de notaris de maandag daarop al beginnen als kandidaat-notaris. 'Maar dan wel in pak!' Dat was op 8 augustus 2008. Nu 10 jaar later op 9 augustus 2018 ben ik beëdigd tot toegevoegd notaris!

De verschenen personen in mijn *eerste* akte die ik gepasseerd heb als toegevoegd notaris waren al mijn collega's. Zij verklaarden onder andere dat ik nog steeds net zo veel of zo weinig over hen te zeggen heb als voor mijn benoeming. Dat belooft wat!

Maar een *eerste* keer, betekent ook een *laatste* keer: helaas is dit mijn laatste column die ik schrijf als kandidaat-notaris. Ik heb met veel plezier gedaan en ik hoop dat u ervan genoten hebt. ■

Kesho Ghisai,

Remmerswaal
Notariskantoor

Repressief én preventief toezicht nodig

De toezichthouder en degenen die onder toezicht staan, zullen nooit elkaars grootste vrienden zijn. Daarvan zijn BFT-directeur Marijke Kaptein en KNB-directeur Hans Kuijpers zich bewust. Maar beiden concluderen dat de verhouding in het afgelopen jaar beter is geworden.

TEKST Wilma van Hoeflaken | **BEELD** Roel Ottow

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) hadden de afgelopen jaren een moeizame relatie. Het dieptepunt was vorig jaar zomer, toen de ledenraad van de KNB een brandbrief schreef aan de toezichthouder. 'Ik weet nog waar ik zat toen die mail binnenkwam', zegt Kaptein. 'Dáár', ze wijst naar een stoel in haar werkkamer. Dat zegt wel iets, vindt ze. 'Dat kan ik over de meeste mailtjes die ik krijg niet zeggen.' Kuijpers zag de brief toen hij terug was van vakantie. Allebei vonden ze dat ze gezamenlijk iets moeten doen. In september kwamen de besturen van BFT en KNB met een gemeenschappelijke verklaring. Daarin spreken ze zich uit voor 'samenwerking en afstemming' en stellen ze dat 'de intentie om stappen te zetten zonder meer aanwezig is'.

STROOMVERSNELLING

Nu kijken ze het liefst vooruit. Maar toch de vraag: wat ging er mis, in een notendop? 'Het zijn twee werelden naast elkaar', zegt Kuijpers. Kaptein: 'Waarom doet de toezichthouder iets? Waarom vraagt die iets van mij? Waarom draagt dat bij aan het beter functioneren van de beroepsgroep ten behoeve van de maatschappij? Dat zijn belangrijke vragen en daarin hebben we elkaar te weinig gevonden.' BFT vond dat ze vaak geen goede cijfers kreeg en daardoor niet goed toezicht kon houden. De notarissen vonden dat ze veel tijd en energie in het aanleveren van cijfers stopten en dan was het nog niet goed. Kaptein wijst op een paar ernstige missers in het notariaat, met name in 2016 en begin 2017. 'Zulke zware casussen doen ook wel wat met de manier waarop je naar elkaar kijkt. Zien we wel genoeg, vroegen we ons af?'

Kuijpers: 'De notaris is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering en wat daarmee samenhangt en je mag verwachten dat dat op orde is. Het zou niet nodig moeten zijn dat de toezichthouder veel energie kwijt is aan het boven water krijgen van informatie die er eigenlijk gewoon zou moeten zijn.' En toen kwam de brief, die onomwonden duidelijk maakte wat er bij de achterban leefde. Daardoor kwam de samenwerking tussen BFT en KNB, die er voorheen volgens beiden ook zeker al was, in een stroomversnelling.

WERKGROEP

Wat is nuttig en noodzakelijk om op een goede manier vorm te geven aan het toezicht? Dat is een belangrijk gesprekspunt. 'De notaris is kundig in zijn vakgebied en geeft daar integer vorm aan. Daar moet je van uit kunnen gaan', zegt Kuijpers. 'Het toezicht moet primair kunnen leunen op wat de notaris doet en daar waar nodig kunnen we flankerend beleid organiseren, bijvoorbeeld rondom kwaliteit en wat

Hans Kuijpers

Marijke Kaptein

> *'Er moet geen papieren werkelijkheid ontstaan'*

daarmee samenhangt.' Als voorbeeld noemt hij het samen zoeken naar eenvoudige en goede instrumenten, zoals digitale hulpmiddelen voor de financiële administratie. Vorig jaar september, in hun gezamenlijke reactie, kondigden BFT en KNB aan dat er een werkgroep ingesteld zou worden met vertegenwoordigers van beide organisaties. Deze werkgroep komt onder meer met aanbevelingen om de communicatie tussen beide organisaties te verbeteren en om de administratieve lasten te verlichten. Op dat punt is eerder dit jaar een belangrijke stap gezet. De algemene verplichting tot het overleggen van een samenstellingsverklaring bij de kwartaalcijfers, waarop veel kritiek was vanuit het notariaat, is afgeschaft. Kaptein: 'Ook voor ons is dat een lastenverlichting. Het ontheffingenbeleid kostte veel tijd.'
De verwachting is dat de werkgroep komend najaar zijn voorstellen presenteert. Naast de – tijdelijke – werkgroep is er een structurele overlegcommissie, waarin op operationeel niveau casussen en ontwikkelingen besproken worden. 'Met name in concrete casussen kun je informatie delen. Pakken wij over en weer onze taken goed op? Is er overlap? Vallen er gaten? Daar kunnen we allebei van leren', zegt Kaptein.

DE ZACHTE KANT

De werkgroep kijkt niet alleen naar wat er niet goed gaat, maar ook naar wat er wel goed gaat. 'Wat maakt dat het goed gaat? En hoe kunnen we het vlot trekken als het minder gaat?', licht Kaptein toe. Kuijpers merkt op dat het belangrijk is dat er geen papieren werkelijkheid ontstaat. 'Hoe heeft een individueel kantoor een onderzoek van BFT beleefd? Is er een rode lijn? Hoe komt dat? We moeten hoe dan ook voorkomen dat mensen denken dat ze niet gehoord worden.'
Ook kijkt de werkgroep naar de onderzoeken van het BFT en de audits van de KNB. Kaptein: 'Wij hebben andere aandachtspunten, maar je kunt wel gebruikmaken van elkaars opmerkingen.' Kuijpers zegt: 'Het is een beetje gechargeerd, maar de KNB kijkt meer naar de zachte kant, zoals sfeer en cultuur. De toezichthouder zit vooral op de feiten. Die moet kunnen aantonen dat iets niet correct is.' Al met al zit er progressie in de samenwerking, constateert hij. 'Voorheen was de afstand groter. Nu wordt er meer gedeeld en informatie uitgewisseld, op zo'n manier dat het goed is voor het notariaat.'

EVALUATIE BFT

Vlak voor het zomerreces stuurde de minister voor Rechtsbescherming de Evaluatie BFT naar de Tweede Kamer. Deze evaluatie vindt elke vijf jaar plaats. Uit de evaluatie komt naar voren dat het BFT in toenemende mate risicogericht werkt. De onderzoekers vinden dat een goede ontwikkeling. Kuijpers constateert echter dat dit een grotere afstand creëert tussen het BFT en de beroepsgroep. 'Het BFT komt alleen langs bij risico's of incidenten. Het is vooral repressief toezicht, terwijl de notarissen meer behoefte hebben aan preventief optreden van het BFT.' Volgens Kaptein kan de grotere afstand die Kuijpers signaleert een bijeffect zijn van een aanpak die goed is. Het BFT is blij met de evaluatie en onderschrijft de conclusies van de onderzoekers. Kaptein wijst erop dat de evaluatie aangeeft dat het BFT toe is aan een volgende stap. 'We hadden geen tijd en middelen om voldoende duidelijk te laten zien wat we deden en waarom, dus om de preventieve kant goed op te pakken. Dat willen we heel graag, want dat zorgt voor versterking van de beroepsgroep.' Kuijpers zegt: 'Ook dit is een gespreksonderwerp in de werkgroep.'

HUWELIJK

De evaluatie is niet het enige waar ze verschillend naar kijken. Neem artikel 25a van de Wet op het notarisambt. Hierin staat dat de notaris verplicht is bij het BFT melding te doen van een gebeurtenis die van grote invloed kan zijn op zijn financiële positie. Kuijpers zou het beter vinden als de notaris dit moet melden bij de KNB. 'Dat is laagdrempeliger. Met de auditor bespreek je wat er speelt. Dat kweekt een open cultuur.'
Kaptein zegt: 'Het gaat om iets financieels. Daar is het BFT goed in. Wat is er nou logischer dan de specialist op dat gebied bellen?'
Over de meldingsplicht is het laatste woord nog niet gezegd, zeggen zowel Kuijpers als Kaptein. Kaptein haalt haar schouders op. Ze zegt: 'Een *agree to disagree* vind ik niet zo erg'. Kuijpers: 'Het is net een huwelijk.' ■

‘Ik ben blij dat ik de stap heb gezet’

En verder

‘Als je hier zit, weet je pas écht hoe het werkt’

Saskia Koppert-Lucassen nam vorig jaar een notariskantoor over in Veenendaal, waar zij geen enkel netwerk had. Een sprong in het diepe die goed uitpakte.

TEKST Dorine van Kesteren | **BEELD** Truus van Gog

‘Op 1 januari vorig jaar nam ik dit kantoor over. Een buitengewoon hectische tijd brak aan. Ik had hier weliswaar twee maanden gewerkt om alles en iedereen een beetje te leren kennen, maar als je hier zit, weet je pas écht hoe het werkt. De eerste maanden was ik waarnemer, vervolgens werd ik notaris. Ik wilde hier ook graag komen wonen met mijn gezin. Dus ik werd benoemd en beëdigd, leerde personeel en cliënten beter kennen, werkte hard en bouwde aan een netwerk in deze voor mij onbekende plaats. Tegelijkertijd verkochten we ons huis in Lelystad, kochten een huis in Veenendaal, verbouwden dat, en zochten scholen en sportclubs voor de kinderen. Al die tijd reed ik elke dag anderhalf uur heen en anderhalf uur terug. Dat duurde tot de zomer, toen we in het nieuwe huis konden. Gelukkig wist ik tevoren niet wat mij allemaal te wachten stond, anders had ik het misschien niet gedaan.’

KEERPUNT

‘In 2014 heb ik voor het eerst de Alternatieve Elfstedentocht op de Weissensee in Oostenrijk geschaatst. Ik was altijd al een liefhebber van schaatsen op natuurijs, maar de mogelijkheid dat te doen, is er niet zo vaak. Via bekenden ging ik mee met een groep mensen via ‘Weissensee4kids’ die de tocht voor goede doelen schaatste. 200 kilometer op één dag. Nu ben ik geen fanatieke sporter, maar ik heb het gehaald. Dat heeft mij een ongelofelijke *boost* gegeven, het maakte echt iets los. Wat precies, is moeilijk te omschrijven. Het gevoel: als ik dit kan, kan ik meer. Het heeft mij zelfbewuster gemaakt en meer vertrouwen gegeven. Het is niet zo dat ik toen dacht: ik kan notaris worden. Maar de beslissing, een paar jaar later, om dat te doen, heeft zeker te maken met die ervaring op de Weissensee. Die schaatstocht heeft een keerpunt in mijn leven betekend. Ik heb inmiddels vijf jaren achter elkaar de tweehonderd kilometer geschaatst. Elk jaar via Weissensee4kids, voor de goede doelen Ronald McDonaldhuis en OrangeBabies. In januari 2019 ga ik weer. Ik kan het iedereen aanraden.’

UITDAGING

‘Ik kom uit Groningen, waar ik ook heb gestudeerd. Kandidaat-notaris werd ik omdat ik de notariële vakken het leukst vond. Ik begon in Meppel. Toen mijn toenmalige vriend, inmiddels echtgenoot, een mooie uitdaging vond in Lelystad zijn wij daarnaartoe verhuisd. Ik heb daar op twee verschillende kantoren gewerkt, waar ik veel heb geleerd en een mooie tijd had. Omdat ik meer uitdaging zocht, ben ik vervolgens een tijdje gaan freelancen. Via een tijdelijke klus kwam ik in dienst van een kantoor waar een plek als notaris zou vrijkomen. Ik had daar wel interesse in, maar door allerlei omstandigheden is dat anders gelopen. Toen wist ik wel: nu ben ik eraan toe, ik wil notaris worden. Daar had ik naar toegewerkt, ik had veel ervaring opgedaan en ook privé kwam het uit, want de kinderen hadden inmiddels de middelbare schoolleeftijd en waren dus al wat zelfstandiger. Dus ik belde met een recruiter en met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie om over de mogelijkheden en onmogelijkheden te praten. Zo heb ik dit kantoor overgenomen van notaris Vinke.’

GILBERT

‘Om een netwerk in Veenendaal op te bouwen, heb ik mij allereerst aangemeld bij de twee grote businessclubs, beide gelieerd aan een voetbalvereniging. Verder werd ik lid van de bedrijvenkring, ik bezocht alle makelaars en schreef een column in een plaatselijk krantje. En ik ben lid geworden van een wielerclub, ook omdat ik denk dat er anders niet veel van mijn hobby fietsen komt. Ik ging naar veel netwerkbijeenkomsten. Men begon mijn gezicht te kennen. Zo ben ik al snel gevraagd voor het bestuur van de stichting die het Gilbert-jaar in Veenendaal organiseert. Volgend jaar is het vijfhonderd jaar geleden dat Gilbert van Schoonbeke werd geboren. Hij was een bierbrouwer en ondernemer uit Antwerpen, die van Karel V een concessie vroeg en verkreeg om in Veenendaal turf af te graven om naar Antwerpen te brengen. Dat heeft ervoor gezorgd dat dit gebied zich snel is gaan ontwikkelen. Die historie grijpen we aan om een gevoel van verbondenheid en trots onder de inwoners te bevorderen en dat naar buiten uit te dragen. Gilbert zorgt ook voor een verbinding met de stad Antwerpen, waar net als hier een stichting in het leven is geroepen. Er zijn bezoeken over en weer en we gaan allerlei projecten organiseren samen. Bestuurders, ondernemers, scholen en andere instellingen doen mee. Het is een prachtig project.’

KRACHT

‘Toen ik hier notaris werd, wilde ik graag een nieuwe naam voor het kantoor. Een lokaal marketingbureau heeft een workshopsessie voor het hele team georganiseerd. Waar zijn we goed in, waar ligt onze kracht? Betrokken, duidelijk, actief en trots zijn de belangrijkste steekwoorden die naar boven kwamen. Nu heten we Novia. Het jaar 2017 was een zwaar, maar goed jaar. Ik ben blij dat ik de stap heb gezet en ik heb vertrouwen in de toekomst.’ ■

‘Erfrecht is een klein wereldje’

EPN

De Vereniging Estate Planners in het Notariaat (EPN) en de Vereniging Erfrecht Advocaten Nederland (VEAN) organiseren 20 september voor het eerst samen een congres over vijftien jaar nieuw erfrecht. Voor voorzitsters Bep Bergman (EPN) en Katelijne van Barneveld (VEAN) is de samenwerking vanzelfsprekend. ‘Als je elkaar beter begrijpt, profiteert de cliënt daar ook van.’

| **TEKST** Peter Steeman

Waarom is het belangrijk dat erfrechtadvocaten en estate planners in het notariaat naar elkaar luisteren? Bergman: ‘We hebben behoefte aan kennis over en weer. De invalshoeken verschillen van elkaar. Voor notarissen is het bijvoorbeeld belangrijk te begrijpen hoe een geschil ontstaat. Wanneer een kind wordt onterfd, zet de notaris de reden voor de onterving meestal niet in het testament. De aandacht voor de emotionele kant is er wel, maar we schrijven het niet op. Terwijl juist die achterliggende reden voor de onterfde persoon heel belangrijk is. Als die persoon inzicht krijgt in de reden voor onterving is de kans op begrip en of draagvlak daarvoor groter en wordt minder snel de gang naar de rechter gemaakt. Ik zie het in ons kantoor, waar een aantal van onze cliënten een agrarische onderneming hebben. Het kind dat de onderneming tegen gunstige voorwaarden heeft overgenomen, wordt vaak onterfd zodat het overige vermogen toevalt aan de overige kinderen. Maar zo’n onterving zonder toelichting komt heel hard aan. Een toelichting bevordert de gelijkwaardigheid van erfgenamen.’

‘Ik vind die erfrechtwet in sommige opzichten ook wel betuttelend’

Van Barneveld: ‘Ook voor erfrechtadvocaten is het goed om meer van de notaris te begrijpen. We zijn van huis uit de probleemoplossers, die zoeken naar juridische oplossingen. Dat is ook de perceptie van de cliënt: als ik er bij de notaris in beginsel niet uitkom, ga ik naar de advocaat en krijg ik mijn gelijk. Terwijl het juist in een erfrechtzaak belangrijk is dat je begrip voor elkaar hebt. Er wordt vaak om emotionele redenen geprocedeerd. Soms gaat het over miscommunicatie, intenties die volgens een cliënt niet goed verwoord zijn. Als dan een brief van een advocaat binnenkomt, gaan de haren van de notaris overeind staan. In een erfrechtzaak moet je er als advocaat niet keihard ingaan. Dan richt je alleen maar schade aan. Als je elkaar beter begrijpt, profiteert de cliënt daarvan.’

WENS

Met dit gezamenlijke congres gaat een lang gekoesterde wens van beide voorzitsters in vervulling. Van Barneveld: ‘Vijf jaar geleden kwam ik Bep voor het eerst tegen. Erfrecht is een klein wereldje. Ze kwam naar ons eerste congres. We hadden meteen een klik. De plannen om samen wat te gaan ondernemen, waren er al heel snel. Nu is het zover. We willen hiermee de samenwerking tussen notariaat en advocatuur bevorderen, maar onze ambities gaan verder. We hopen dat met dit congres een maatschappelijke discussie ontstaat die ook de politiek bereikt, zodat de erfwet zich blijft ontwikkelen.’

Het heden, verleden en de toekomst van vijftien jaar erfrecht staat centraal tijdens het congres. ‘We maken de balans op’, aldus Bergman. ‘Wat heeft het gebracht en wat kan er beter? Missen we nog iets in de wet? Is de wettelijke legitieme portie nog wel gewenst? In Nederland kun je een kind niet onterven zonder dat het kind recht heeft op een bedrag uit de erfenis. Wat vinden we daarvan? Daar moeten we over nadenken.’

Zelf is ze positief over wat de erfrechtwet heeft gebracht. ‘We kunnen cliënten veel beter helpen, omdat de wet meer ruimte en creativiteit biedt. Bijna alles kan en mag. Door die vrijheid, gecombineerd met de aandacht voor het nieuwe erfrecht en maatschappelijke ontwikkelingen is het aantal testamenten explosief toegenomen.’

PATCHWORK

Van Barneveld is blij met de nieuwe erfrechtwet, maar ziet ook een keerzijde. ‘Ik vind die erfrechtwet in sommige opzichten ook wel betuttelend. De langstlevende krijgt bijvoorbeeld meer rechten. Dat kan een probleem worden als in een “*patchwork family*” de tweede vrouw van pa een stuk jonger is. In zo’n geval krijgen de kinderen een niet-opeisbare vordering op de nieuwe liefde van pa. Maar die vordering is (net als de niet-opeisbare legitieme portie) een wassen neus als de nieuwe liefde van pa niet veel ouder is dan zijzelf. Omdat mensen meer eigen keuzes maken, worden ook vaker kinderen onterfd. Wanneer in een gezin met meerdere kinderen een kind onterfd wordt, heeft het onterfde kind het recht om informatie op te vragen. Dat leidt in de praktijk tot heel nare procedures. Het kind dat de laatste jaren voor de langstlevende ouder heeft gezorgd, moet ineens allerlei informatie verstrekken aan het onterfde kind dat soms al jaren geen contact meer had met zijn ouders. Soms is het beter het kind dat je wilt onterven een legaat te geven van iets dat hij liever niet heeft, dan hem te onterven zodat hij niet al die rechten heeft.’ ■

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

COEP-bijeenkomst

EPN houdt tweemaal per jaar de zogenaamde COEP (Collegiaal Overleg Estate Planners)-bijeenkomsten. In 22 groepen wordt regionaal een onderwerp/casus besproken. De COEP-opdracht van het najaar 2018 is gekoppeld aan het EPN/VEAN-Congres dat op 20 september wordt gehouden. Op maandag 8 oktober 2018 zal de heer prof. mr. Fons Stollenwerck de casus bespreken met de gespreksleiders. Omdat de casus is gekoppeld aan het onderwerp van het congres worden voor deze keer ook VEAN-advocaten in de gelegenheid gesteld om de casus te maken en een COEP-bijeenkomst bij te wonen. Op deze wijze kunnen de EPN-notarissen en de VEAN-advocaten elkaar nog beter leren kennen en kan het de samenwerking ten goede komen.

NRS

Najaarscongres over parkmanagement

Het najaarscongres van de NRS vindt plaats op 25 september bij Van der Valk in Vianen. Fokke Jan Vonck (Rijksuniversiteit Groningen) bespreekt in het kader van parkmanagement de aandachtspunten bij de verschillende rechtsfiguren. Enkele weken na het congres volgen, zoals inmiddels de gewoonte is bij NRS, de verschillende bijeenkomsten van het Collegiaal Overleg Registergoed Specialisten (CORS). Deze vinden plaats op 30 oktober in Amsterdam en Den Bosch, op 6 november in Den Haag en Ede en op 8 november in Rotterdam en Zwolle. Meer informatie over deze bijeenkomsten, ook toegankelijk voor geïnteresseerde niet-leden, vindt u op de website van de NRS: www.nrs-notaris.nl.

STICHTING IT-NOTARIS

Nieuwe training startcompetenties

(Kandidaat-)notarissen die IT-notaris willen worden, kunnen op 27 november deelnemen aan een nieuwe training startcompetenties. Tijdens deze training leren de deelnemers over de maatschappelijke rol en de meerwaarde van de IT-notaris: het bieden van rechtszekerheid in de informatiemaatschappij. Ook krijgen zij een overzicht van de producten en diensten die hieraan invulling geven. Dat zijn onder meer software-escrowregelingen en de bescherming van intellectuele eigendomsrechten via registratie, overdracht en verpanding. Ten slotte komen de basiskennis en de basisvaardigheden die een notaris nodig heeft om te kunnen starten als IT-notaris aan de orde. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via het secretariaat: info@it-notaris.nl.

VASN

Netwerkbijeenkomst over de stoppende boer

De VASN houdt samen met de NVR, VARA en VLB een tweede netwerkbijeenkomst. Leden van de verenigingen worden bijgepraat over het thema 'De stoppende boer: van akkerland tot zonneweide?'. De bijeenkomst is op donderdag 13 september in Hotel Papendal te Arnhem. De waardering voor het beroep, fiscale aspecten, zaken met betrekking tot de contractuele uitvoering, zakelijke rechten en casuïstiek: het komt allemaal aan de orde. Behalve kennis doen de deelnemers ook connecties op: leden van de aangesloten organisaties komen met elkaar in contact. Allen zijn ze gespecialiseerd in juridische zaken op het gebied van agrarisch recht. Tijdens de afsluitende borrel kunnen nieuwe inzichten worden gedeeld en verbindingen voor de toekomst worden gelegd.

VMN

Professionalisering intervisie vormgegeven

De VMN zet in op professionalisering van de intervisie die de leden periodiek vormgeven. Dit is afgesproken tijdens de algemene ledenvergadering. Tot nu toe zorgde één van de deelnemers voor de begeleiding van deze groepen. Vanaf de najaarsintervisie kan gebruikgemaakt worden van een professionele intervisiebegeleider uit de pool van intervisiebegeleiders die de KNB onlangs heeft samengesteld. Bijkomend voordeel is dat deze mensen niet alleen geschoold zijn als intervisiebegeleider, maar dat zij tevens een brede ervaring hebben als gedrags- en vaardighedentrainer en als mediator. Hierdoor kunnen de bijeenkomsten desgewenst een mix gaan vormen van intervisie en vaardigheidstraining. Voor meer informatie: j.ouendag@knb.nl.

CURSUSSEN

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdag
14 november 2018

EPN

EPN/VEAN-Congres in Fort Voordorp
20 september 2018

EPN Actualiteitendag in Zeist
27 november 2018

VMN

Cursus 'Huwelijksvoorwaarden en echtscheiding'
2 oktober 2018
In NH Hotel Amersfoort
Meer info: www.vmn-notaris.nl

VOC

PAO Intensief Curaçao
18 t/m 22 maart 2019
Op Curaçao
Meer info: www.ru.nl/cpo/pao-intensief/pao-intensief-curacao-2019

Turboliquidatie van de besloten vennootschap

Samantha Renssen van de Universiteit van Maastricht houdt op 28 september een voordracht over de turboliquidatie van de besloten vennootschap. Dit doet zij aansluitend aan de algemene ledenvergadering van de VOC. In haar proefschrift over de turboliquidatie constateert zij dat de regeling niet zo eenvoudig is als algemeen verondersteld wordt. Deze middag behandelt ze voorwaarden en risico's van de turboliquidatie. Plaats van handeling is de Stichting tot bevordering der notariële wetenschap in Amsterdam. Inschrijven is mogelijk via de website van de VOC: www.voc-notaris.nl.

Bestel nu! Nieuw Huwelijks-vermogensrecht

EDITIE 2018

In deze publicatie ontsluiten de samenstellers de parlementaire geschiedenis van het nieuwe huwelijks vermogensrecht, de zogenoemde 'vierde tranche'. Het stelt de gebruiker in staat snel kennis te nemen van de achtergronden van ieder nieuw wetsartikel.

AUTEURS:
Prof. mr. dr. W. Burgerhart
Prof. mr. dr. B. Schols
Prof. mr. dr. F. Schols

Bestel nu via www.sdu.nl

Sdu oprecht de beste keuze

AKSOS

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS
Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

ETL® BNA

ACCOUNTANTS EN ADVISEURS

ALS BRANCHE-ACCOUNTANT VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR BENT U BIJ ONS AAN HET JUISTE ADRES VOOR

// JAARREKENING EN BOEKHOUDING
// FISCALE AANGIFTEN EN ADVIES
// P&O ADVIES EN SALARISADMINISTRATIE
// BEDRIJFSVERGELIJKING
// ONDERNEMINGSPLANNEN
// FUSIE EN OVERNAME

Uw klanten komen tegenwoordig niet alleen uit Nederland. Door de samenwerking met ETL kunnen wij u buiten de grenzen van Nederland ook van dienst zijn. Waar onze kennis ophoudt, kunnen wij u in contact brengen met een partner-kantoor in het buitenland, waarbij u de kwaliteit kunt verwachten die u ook van ons gewend bent. Zo kunnen wij u nog beter van dienst zijn.

BUREAU NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ACCOUNTANCY EN ADVIES IS ONS TERREIN ADVOCATUUR EN NOTARIAAT IS UW DOMEIN

OUDE UTRECHTSEWEG 28, 3743 KN BAARN
POSTBUS 1008, 3740 BA BAARN
T 035 693 64 44
E INFO@ETL-BNA.NL - WWW.ETL-BNA.NL

Samen sterker

In de regelmatige contacten die ik heb met studenten en beginnende kandidaat-notarissen blijkt dat de meesten een helder beeld hebben bij hun toekomst. Maar dat geldt vaak voor de korte termijn; het gaat dan bijvoorbeeld over het rechtsgebied waarin zij werkzaam willen zijn. De lange termijn blijkt een stuk lastiger. Wil ik wel notaris worden? Is het ondernemerschap iets voor mij?

OPWAARDERING

De figuur van de toegevoegd notaris is voor sommigen het voorportaal van het ondernemerschap, maar dat geldt lang niet voor allen die zijn toegevoegd. Voor veel van hen is de toevoeging een opwaardering van de eerdere status als kandidaat-notaris. Het zelfstandig kunnen passeren van akten, maar zonder de risico's van het ondernemerschap, is een aantrekkelijke mogelijkheid op een volwaardige(r) wijze werkzaam te zijn. Ook voor de kantoren kan het een uitkomst zijn, want de passeerdruk voor de zittende notarissen wordt verlicht. Maar de continuïteit van het ondernemerschap is er nog niet mee zeker gesteld.

SPECIALISATIE

Zo'n 60 procent van alle notariskantoren zijn eenmanskantoren, kantoren waar een notaris zich omringd weet met een aantal medewerkers. De meeste van die kantoren bevinden zich in de periferie van ons land. De opvolging van deze (over het algemeen wat ouder zijnde) notarissen is geen eenvoudige opgave. Steeds minder kandidaat-notarissen willen allround opgeleid worden en richten zich al vanaf de beroepsopleiding op specialisatie. Het is een logisch gevolg van de steeds ingewikkelder wordende maatschappij, die immers alsmaar meer verwacht, ook van de notaris. In grotere samenwerkingsverbanden kunnen deze gespecialiseerde kandidaat-notarissen goed uit de voeten, maar wie is nog bereid in de provincie notaris te worden? Is de aanwezigheid van rust, ruimte en natuur voldoende aantrekkelijk om de jongere generatie van de stad naar het buitengebied te krijgen?

ONMISBARE SCHAKEL

Voor het publiek is een landelijke dekking in het notariaat vooralsnog van groot belang. Hoewel de mobiliteit van veel burgers is gestegen en een aantal bereid lijkt voor iets minder notariskosten veel meer kilometers te maken, geldt dit zeker niet voor iedereen. Met name in het familierecht speelt de notaris een cruciale rol als deskundig adviseur. In een steeds verder vergrijzende bevolking geldt dat de plaatselijke notaris vooral voor ouderen onmisbaar is. Hoe zal dat zijn als de dienstverlening nog digitaler wordt? Hoe gaan advisering en *Belehrung* eruitzien als notariële akten digitaal getekend worden? Voor mij staat vast dat een groot deel van het publiek het face-to-facecontact bij veel van onze dienstverlening als een onmisbare schakel ervaart in de totstandkoming van een transactie. Maar wordt deze werkelijkheid door de snel opkomende technische mogelijkheden links en recht ingehaald? En wat zou dat betekenen voor de notariële periferie?

ADVOCATUUR

Over de advocatuur wordt gezegd dat vooral de middelgrote kantoren een lastige toekomst te wachten staat. In *Het Financieele Dagblad* van 15 augustus viel te lezen dat regionale advocatenkantoren die nog alle diensten aanbieden snel terrein verliezen ten opzichte van de Zuidas-kantoren. Specialisatie is daar het toverwoord; de kleinere kantoren die zich focussen op slechts enkele rechtsgebieden kunnen zich kennelijk wel uitstekend verkopen. Het partnermodel van de middelgrote kantoren zou verandering en vernieuwing in de weg zitten. Voor oudere partners zou 'het niet meer zo nodig hoeven'.

UITDAGING

Hoe is dat in het notariaat? De trend van nichekantoren kennen wij ook, nu de algehele ministerieplicht niet meer voor elk kantoor geldt, maar als collectieve verplichting wordt uitgelegd. Toch zijn er nog niet heel veel van. Mijn indruk is dat de middelgrote kantoren in het notariaat meer oog hebben voor innovatie dan de kleine eenmanskantoren, in elk geval meer mogelijkheden hebben om daarin te investeren. Bovendien hebben zij vaak al meerdere specialisten in huis. Het lijkt erop dat de toekomst meer bedreigingen kent voor de kleine (allround) kantoren. Hun uitdaging is meer samen te werken of zelfs een fusie te overwegen, zodat hun organisatie aantrekkelijker wordt voor de jongste generatie in het notariaat. Op de Utrechtse Heuvelrug is daar een mooi voorbeeld van: twee kleine kantoren zijn vorig jaar opgegaan in het grotere kantoor in de regio. Samen sterker, een motto dat meer kleine kantoren zou moeten aanspreken! ■

Nick van Buitenen | **VOORZITTER KNB**

Nederland voorbeeld voor Kazachs notariaat

Nederland is een voorbeeldland als het gaat om het systeem van notariële diensten en registratie van vastgoed. Dat vond een delegatie van vertegenwoordigers uit Kazachstan die maandag 20 augustus bij de KNB op bezoek was.

Kazachstan is enorm uitgestrekt. Het inwoneraantal is hetzelfde als dat van Nederland, maar in Nederland wonen 400 mensen per vierkante kilometer en in Kazachstan 6. Er zijn 4.500 notarissen, zowel staatsnotarissen als notarissen in de private sector. De Kazachse delegatie wilde alles weten over de toegang tot het notariaat, de notariële opleidingen, toezicht, tuchtrecht en peer reviews. Ook stelden de Kazachen vragen over digitalisering, elektronische handtekeningen en digitale registraties.

COLLEGIALE TOETSING

Namens het ministerie van Justitie en Veiligheid sprak Geert Lankhorst. De delegatie was zeer geïnteresseerd in de relatie tussen het ministerie en de KNB. Lankhorst legde uit dat het ministerie op het gebied van regelgeving toetst en daarover goed overleg heeft met de beroepsorganisatie. Voor toezicht op individueel niveau heeft het ministerie Bureau Financieel Toezicht (BFT). De collegiale toetsing van de beroepsgroep noemde hij een vorm van zelfregulering die van levensbelang is.

TOEZICHT

Ten slotte werd uitgewisseld hoe het risicogebaseerde toezicht door BFT en de driejaarlijkse collegiale toetsing door de KNB plaatsvinden. Hoe kom je erachter of transacties niet illegaal zijn als er geen signalen binnenkomen? Worden ontdekte onregelmatigheden toegedekt of juist niet? Om de notaris-ondernemers te steunen zijn in Kazachstan geen geplande controles.

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

Begrijpelijkste hypotheekakte komt uit Rotterdam

Senior notarisklerk André van Huffelen heeft de begrijpelijkste hypotheekakte geschreven. De jury vond zijn inzending goed leesbaar en veel relevante informatie bevatten. Hij krijgt hiervoor een 7,5.

Van Huffelen was de enige die reageerde op de oproep in *Notariaat Magazine*. Dit naar aanleiding van onderzoek van Universiteit Utrecht waaruit bleek dat hypotheekakten onbegrijpelijk zijn voor consumenten. De senior notarisklerk vastgoed bij NautaDutilh in Rotterdam vond het een leuke en interessante uitdaging om een hypotheekakte in begrijpelijk Nederlands te schrijven. 'Jammer en onbegrijpelijk dat ik de enige was.'

VERKLARENDE WOORDENLIJST

De akte van Van Huffelen bestaat uit elf pagina's. 'De juridische inhoud is uiteraard van groot belang – en wat mij betreft doorslaggevend –, maar dat betekent nog niet dat de hypotheekakte zelf een onleesbaar document moet zijn. Ik heb zo veel mogelijk juridisch jargon en wetsartikelen vermeden. Ik heb dat opgelost door met een "verklarende woordenlijst" te werken. Daarin worden de juridische/wettelijke termen opgenomen en verklaard', aldus Van Huffelen.

André van Huffelen

STERKE PUNTEN

De jury was zeer tevreden over de begrijpelijke hypotheekakte. Marc Robbers, voorzitter van de Vereniging Notariële Registergoed Specialisten (NRS), vindt het een zeer mooie prestatie. Hij vindt het werken met een verklarende woordenlijst een goed punt. Neerlandicus Frans Spaanstra is blij met de leesbaarheid: 'Veel begrijpelijker dan die van mij, uit 1998.' En Erik van der Spek van de Universiteit Utrecht ziet het vermijden van jargon en het opnemen van relevante informatie uit de offerte als sterke punten. Van der Spek: 'Toch staan er hier en daar nog moeilijke begrippen in, zoals pandrecht, annuïteiten en opeisbaar bedrag.' Robbers: 'Ik denk dat sommige zaken nog iets meer in jip-en-janneketaal zouden kunnen worden opgeschreven.'

VERWERKEN

De KNB is blij met dit voorbeeld en gaat kijken hoe de sterke punten kunnen worden verwerkt in de modellen. De hypotheekaktemodellen worden namelijk meestal door banken verstrekt. Van Huffelen heeft door zijn begrijpelijke akte twee vrijkaarten voor het KNB Jubileumcongres op 5 oktober gewonnen.

Meer informatie: KNB, Jessica Hendriks, nm@knb.nl, 070 3307118

Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht zoekt nieuw lid

De KNB zoekt een (kandidaat-)notaris voor het lidmaatschap van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht (GCV). Deze commissie is een gezamenlijke commissie van de KNB en de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). De GCV bestaat uit twaalf leden: zes uit het notariaat en zes uit de advocatuur. Zij volgen de ontwikkelingen in wet- en regelgeving op het gebied van het ondernemingsrecht en financieel recht in Nederland en in Europa.

De GCV brengt namens beide beroepsorganisaties advies uit over wetsontwerpen en wetsvoorstellen die van belang zijn voor de goede beroepsuitoefening van notarissen en advocaten. De adviezen zijn met name gericht op de bevordering van de wetgevingskwaliteit.

ADVIEZEN

(Kandidaat-)notarissen die het leuk vinden naast hun vak een bijdrage te leveren aan het werk van de GCV worden uitgenodigd te reageren. Gemiddeld wordt eens per maand vergaderd. Er staat een vergoeding tegenover van 203 euro per vergaderuur en een reiskostenvergoeding. Het secretariaat van de GCV wordt gevoerd door een jurist van de KNB. De adviezen van de GCV zijn openbaar en worden gepubliceerd op NotarisNet en knb.nl.

RUIME KENNIS EN ERVARING

Voor de vacature wordt gezocht naar iemand met ruime kennis en praktijkervaring op het gebied van het vennootschap- en ondernemingsrecht. Geïnteresseerden kunnen dit uiterlijk 1 oktober kenbaar maken aan Martin van Olffen, voorzitter van de GCV. Onder vermelding van 'sollicitatie vacature adviescommissie GCV'.

Meer informatie en sollicitaties:
GCV, prof. mr. M. (Martin) van Olffen,
martin.vanolffen@debrauw.com, 020 5771500

KNB Cursusagenda

13 september 2018
Workshop Evaluatie Europees Notarieel Netwerk (ENN)
Wat hebben notarissen aan het ENN? Wat vinden zij van de beschikbare checklists, handboeken en communicatiemogelijkheden via de website? De KNB organiseert op deze dag een workshop om het ENN te evalueren en te propageren.

25 september 2018
Tweetrapstestament en tweetrapsafwikkeling
Modellen zullen de leidraad vormen van deze erfrechtelijke cursusdag: van tweetrapslegaat tot derde trap. Ook aan de tweetraps(papieren)-schenking zal aandacht worden besteed. Niet alleen de fiscale kwesties zullen aan bod komen, maar ook alle civielrechtelijke- en formuleringsvraagstukken.

5 november 2018
De nieuwe EU-verordeningen huwelijksvermogensrecht en partnerschapsvermogensrecht
Op 29 januari 2019 treden de EU verordeningen huwelijksvermogensrecht en partnerschapsvermogensrecht in werking. Maakt u als notaris na die datum huwelijkse voorwaarden, dan moet u rekening houden met die nieuwe voorschriften voor het uitbrengen van een rechtskeuze en de vorm van huwelijkse voorwaarden. Nieuw is dat er een forumkeuze kan worden uitgebracht.

14 november 2018
Fiscale actualiteiten
Een goed advies klopt niet alleen civielrechtelijk, maar is ook fiscaal deugdelijk. Kennis van en inzicht in de belangrijkste fiscale actualiteiten is daarbij onontbeerlijk! Aan de hand van wetgeving, jurisprudentie, theorie en eventueel korte casusposities biedt de docent praktijkgerichte informatie over een selectie van belangrijke fiscaal-juridische actualiteiten.

De volgende managementcursussen worden op verschillende data en locaties aangeboden.

17 september 2018
Bemiddelingsvaardigheden
Waar mensen samenwerken en samenleven, ontstaan conflicten. U kunt voor uw cliënten een belangrijke rol spelen in het voorkomen en oplossen van conflicten. Vanwege uw onafhankelijkheid als (kandidaat-)notaris bent u daarvoor bij uitstek geschikt.

21 september 2018
Ondernemerschap
Ondernemerschap is voor een (kandidaat-)-notaris belangrijker dan ooit. Toenemende concurrentie, kritische cliënten, nieuwe aanbieders en een oplettende overheid; allemaal aspecten waar (kandidaat-)notarissen en notariskantoren mee te maken hebben.

27 september 2018
Ethisch handelen, dilemma's en waarden
De maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat juristen steeds meer uitgedaagd worden hun handelen op integriteit te toetsen. Toch is integer en ethisch handelen niet altijd een automatisme. Daarom is het belangrijk om dilemma's die zich in de praktijk kunnen voordoen tijdig te herkennen. Deze training is gericht op het vergroten van de bewustwording, het begrip en de toepassing van de ethische principes in de notariaatspraktijk.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125/121, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Over KNB en opleidingen.

Internationale seminars familierecht en anti-witwasrichtlijn

De nieuwe Europese regelgeving toepassen in de dagelijkse praktijk, dat is wat notarissen leren tijdens nieuwe internationale seminars. Deze zijn opgezet door de Raad van Notarissen in Europa, de CNUE. Er komen twee onderwerpen aan bod: de nieuwe verordeningen voor huwelijks- en partnerschapsvermogensrecht, die in 2019 in werking treden, en de vorige week ingevoerde vierde anti-witwasrichtlijn.

Het project heeft de naam 'Europa voor Notarissen – Notarissen voor Europa III' meegekregen en wordt mede mogelijk gemaakt met subsidie van de Europese Unie. In totaal staan er 21 grensoverschrijdende seminars op het programma in 14 landen. De uitwisseling van informatie die hierdoor ontstaat, moet zorgen voor sterkere banden tussen de Europese notarissen.

VIER SEMINARS

Nederland organiseert vier seminars. Het eerste is op vrijdag 8 februari in Arnhem en gaat over de anti-witwasrichtlijn. Op vrijdag 26 april 2019 wordt in Brussel gesproken over het huwelijks- en partnerschapsvermogensrecht. Dat onderwerp staat op vrijdag 6 september 2019 ook op het programma in Amsterdam. Het laatste seminar gaat over antiwitwassen en is op vrijdag 7 februari 2020 in Brussel.

GRENSOVERSCHRIJDEND

Tijdens de seminars die Nederland organiseert, met Duitsland of België als partner, zijn notarissen uit alle landen welkom. Omgekeerd kunnen Nederlandse notarissen ook seminars in andere landen bijwonen. De bijeenkomsten zijn niet alleen grensoverschrijdend, maar ook praktisch, interactief en gericht op het bekendmaken van de beschikbare informatiebronnen en samenwerkingsmogelijkheden. Opgeven voor de seminars kan te zijner tijd via Mijn KNB.

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

Nog plaatsen vrij voor nieuwe serie innovatielabs

Op woensdag 5 september gaat een nieuwe serie KNB Innovatielabs van start. Het hoofdthema is de *permissioned blockchainpilot* van de beroepsorganisatie. (Kandidaat-)notarissen die mee willen praten, kunnen zich nog opgeven. Er zijn nog circa veertig plaatsen vrij.

'De notaris is voor burgers en overheid maatschappelijk van waarde en relevant', zegt KNB-voorzitter Nick van Buitenen in *Notariaat Magazine* 6/2018. Ontwikkelingen tonen aan dat het notariaat mee moet gaan met de digitalisering in de maatschappij. De beroepsorganisatie houdt hierbij graag zelf het initiatief en neemt een leidende houding aan voor het hele notariaat. Daarom organiseert de KNB ook dit jaar weer een aantal innovatielabs.

ONDERWERPEN

De vier innovatielabs zullen in 2018 gaan over blockchain, artificial intelligence (AI), digitaal ondertekenen en de digitale akte. Leden die zich hiervoor hebben aangemeld en deelnemers aan de *permissioned blockchainpilot* hebben een uitnodiging ontvangen. De middag begint om 13.30 uur en vindt plaats in Zoetermeer. Aanmelden: KNB, Nadeche Witmer, n.witmer@knb.nl

Meer informatie: KNB, Bernadette Verberne, b.verberne@knb.nl, 070 3307140

Een stukje geschiedenis

Fotograaf, dirigent, schilder én dorpsnotaris

Hij schrijft zijn stukken met een kroontjespen, woont in een statig pand en behoort tot de notabelen van zijn woonplaats: de dorpsnotaris. Een fenomeen dat langzaam maar zeker tot het verleden lijkt te behoren in een wereld waarin specialisatie, digitalisering en blockchain gevleugelde woorden zijn.

TEKST Martijn Rip | **BEELD** Collectie Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap

De werkkamer van een notaris eind negentiende eeuw. Notaris Anthony Knottenbelt in zijn werkkamer te Vlaardingen, omstreeks 1880.

Een universitaire studie had hij niet nodig, dat er ooit marktwerking in het notariaat zou worden ingevoerd, had hij nooit geloofd. Bertus van de Westelaken voldeed een eeuw geleden aan alle kenmerken van een dorpsnotaris. Dankzij het boek *Notaris van de Westelaken en het dorp Son van rond 1900* van André Josiassen hebben we een mooie beschrijving van zijn leven.

HOGE LESSENAARS

Van de Westelaken arriveerde eind 1892 in Son, een dorpje onder de rook van Eindhoven. Van een collega uit die stad ontving hij op 2 december de minuten, registers en repertoria van zijn voorgangers. Samen met zijn hoogzwangere vrouw Maria en dochter Anna betrok hij het voormalige notarishuis aan de Dommelstraat. In 1902 kwamen ze te wonen aan de Markt van Son. Een flinke woning met een erf en een tuin. In de aanbouw naast het huis was het notariskantoor gevestigd. Daarin bevonden zich drie sober ingerichte ruimten. In de voorste kamer stonden de klerken achter hoge lessenaars te schrijven. In de ruimte daarachter had Van de Westelaken zijn kantoor. Helemaal achterin was een bijkeuken met een toilet.

FAMILIELEVEN

Maria heeft niet lang kunnen genieten van de nieuwe woning aan de Markt. Tijdens de geboorte van hun tiende kind, in 1903, overleden zowel moeder als kind. In de periode daarvoor was zij al zwak en vaak ziek. Zij werd verzorgd door haar ongetrouwde zus. Na het overlijden van Maria bleef de notaris over met zijn zeven nog in leven zijnde kinderen. In 1905 trouwde hij een vrouw uit het dorp. Met deze nieuwe Maria kreeg hij nog eens zeven kinderen.

WERKGEBIED

Als dorpsnotaris had Van de Westelaken een groot werkgebied: de dorpen tussen Den Bosch en Eindhoven. In zijn eerste volledige jaar, 1893, kwam meer dan de helft van de opdrachtgevers voor een akte uit Son en Breugel. In 1912 gold dit nog maar voor 22 procent van zijn klanten. De meeste opdrachtgevers kwamen toen uit de regio rond Erp. Dit valt te verklaren doordat het notariaat in dat dorp werd opgeheven. Maar ook in vele andere dorpen had hij klanten.

EIKEBOOMEN

Dat Van de Westelaken in een steeds groter gebied op klanten kon rekenen, betekende ook dat hij in de loop der jaren steeds meer akten passeerde. In 1893 waren dat er nog 185, in 1913 was dat aantal naar 358 gestegen. De meest voorkomende akte was het testament, gevolgd door akten voor algemene verkoop van roerende goederen. Voor die laatste categorie adverteerde hij regelmatig in de lokale krant: zo kondigde hij daarin de verkoop van '200 schoone eikeboomen' en '1 zevenjarige poney' aan. Ook was Van de Westelaken regelmatig in de weer met schuldbekentenissen, royementen en provisionele verkopen.

HARMONIE

Ondanks zijn baan als notaris had Van de Westelaken genoeg tijd voor zijn verschillende hobby's. Zo was hij waarschijnlijk de eerste inwoner van Son en Breugel die zich bezighield met fotografie. Hij maakte negatieven op glasplaten, waarop hij een lichtgevoelige laag had aangebracht. Ook had hij een passie voor muziek. Hij was onder meer beschermheer en dirigent van de plaatselijke harmonie. Daarnaast hield hij zich bezig met schilderen. In 1913 verplaatste hij zijn standplaats naar Woensel, waar hij tot 1925 notaris zou blijven. ■

JUBILEUMPROGRAMMA

Onder het motto 'Notaris, met recht het mooiste beroep!' worden dit jaar tal van bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd. Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

7 september	Studenten Challenge
18-22 september	50+Beurs
5 oktober	Jaarcongres met feest
	Presentatie Jubileumboek
3 november	Publieksactie 'Uit & thuis bij de notaris'
8 november	Kandidatensymposium
19 november	Oud-notarissendag

Houd de website 175jaarknb.nl in de gaten voor nieuws, acties en de actuele stand van zaken. Ideeën of meedenken? Mail naar jubileum@knb.nl.

Het olografisch testament *aflevering 6*

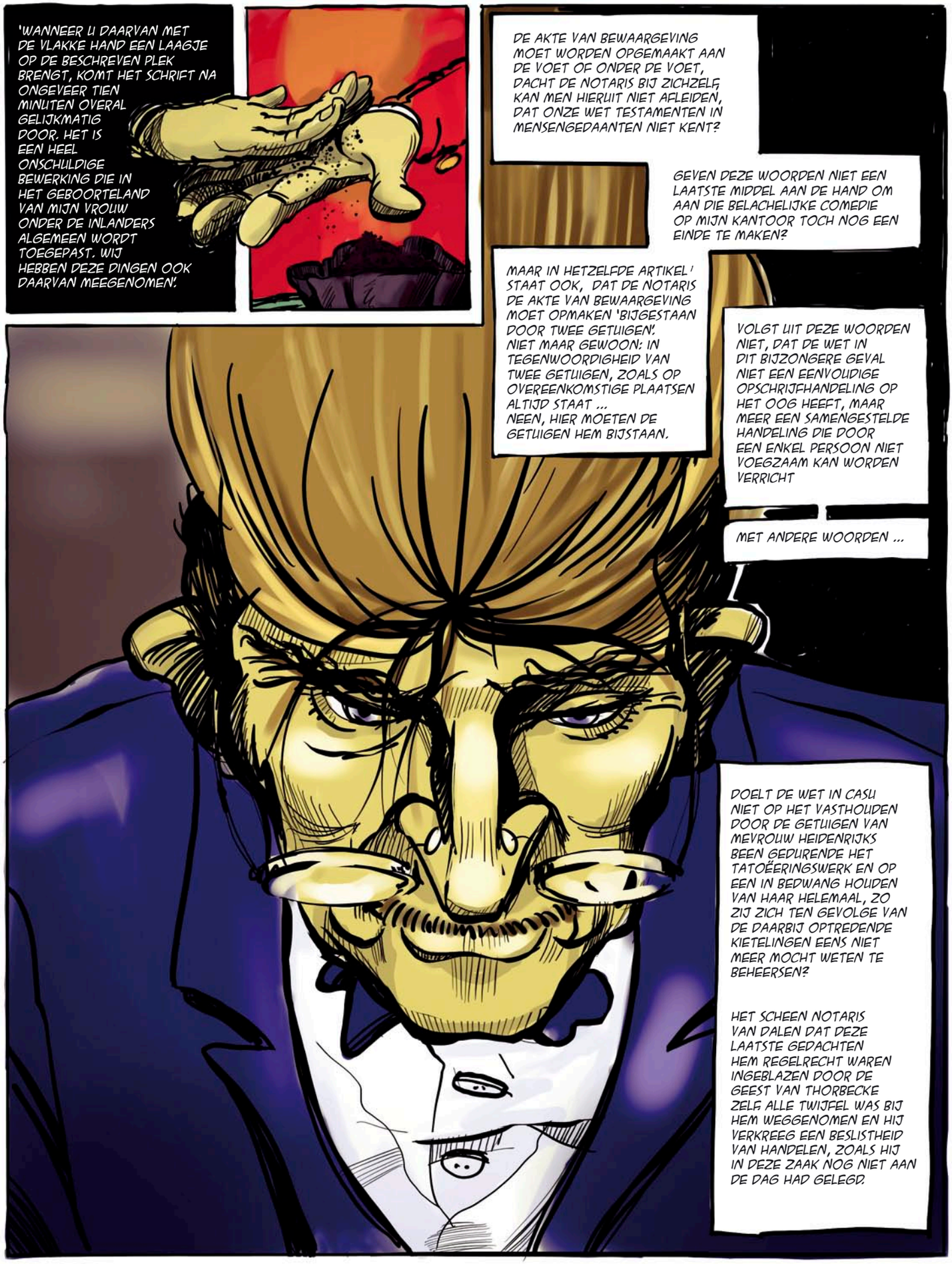

1 ART. 979 B.W.

wordt vervolgd

Serie van 1 euro-transacties leidt tot 'gang naar Canossa'

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus
Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) verricht in oktober 2016 onderzoek bij notaris N naar vijf dossiers van oprichtingen van besloten vennootschappen en diverse 1 euro-aandelenoverdrachten. Diverse betrokkenen bezitten een buitenlands identiteitsbewijs en/of zijn afkomstig uit het buitenland. De meeste akten zijn met grote spoed afgehandeld.

De klacht
BFT constateert een vijftal overtredingen:
1. overtreding (verscherpt) cliënten-onderzoek
N heeft bij geen van de dossiers vastgesteld welke redenen bestonden voor de oprichting en/of aandelentransactie, terwijl deze laatste veelal plaatsvonden kort na de oprichting en terwijl ook de redenen voor de gehanteerde koopprijs van 0 of 1 euro niet zijn onderzocht, noch zijn aangetekend in het dossier. In alle dossiers ging het om cliënten met een buitenlandse connectie.
2. overtreding meldingsplicht
N had de aandelentransacties als ongebruikelijk moeten melden gezien:
- de bijzondere koopsommen, afwijkend van het eigen vermogen van de betreffende ondernemingen;
- het ontbreken van (gedeponeerde) jaarstukken, overnamebalans en overige informatie over de koopprijs en de achtergrond van de oprichting respectievelijk overdrachten, in relatie tot de recente datum van oprichting van de betreffende vennootschap;
- de onduidelijke rol van de opdrachtgever en betrokkenheid van buitenlandse personen waarvan onduidelijk is of zij de Nederlandse taal en ondernemingsomstandigheden kennen.
3. schending onderzoeksplicht
Pas als de notaris voldoende informatie heeft over de transactie, kan hij invulling geven aan de informatieplicht.
4. schending weigeringsplicht
Door het nalaten van het (verscherpt) cliëntenonderzoek, niet voldoende onderzoek doen naar de transacties en te weinig hierover vast te leggen, heeft N zichzelf in de positie gebracht dat hij geen goede afweging kon maken om te beoordelen of hij zijn diensten moest verlenen of verplicht was dienst te weigeren. N heeft teveel als verlengstuk van de partijen gehandeld.
5. schending *Belehrungspflicht*
N heeft niet aangetoond dat hij tijdig en voor hen in begrijpelijke taal contact heeft gehad met de betrokken personen.

Het verweer
N was geschokt door het conceptrapport van BFT en erkent dat hij niet voldoende correct en zorgvuldig heeft gehandeld. Er was een te hoge werkdruk in zijn praktijk en N had onvoldoende adequate ondersteuning. Voorts had hij weinig ervaring met aandelenoverdrachten.
N heeft er inmiddels alles aan gedaan om herhaling te voorkomen, waaronder het aannemen van twee kandidaat-notarissen, het volgen van een WWFT-cursus door hem en zijn medewerkers en het maken van een draaiboek en een stappenplan.
N zal bij een niet-Nederlandse comparant eerst onderzoeken of deze de Nederlandse taal voldoende machtig is. Zo niet dan zal de akte worden vertaald, of zal er een tolk bij het passeren aanwezig zijn. De overwegingen die tot deze beslissing hebben geleid, worden in het dossier vastgelegd.

Het oordeel
De klacht is op alle onderdelen gegrond. De gegronde klachtonderdelen raken de kern van het notariaat. N had de ondernemingsrechtelijke afdeling van zijn kantoor niet onder controle.
De opsomming van hetgeen N zelf sindsdien heeft ondernomen, is relevant en aanzienlijk. Verder moet worden meegewogen dat N zijn 'gang naar Canossa' heeft gemaakt, waarbij N als oprecht berouwvol overkomt, terwijl N nooit eerder een tuchtmaatregel opgelegd heeft gekregen.
Voor wat betreft de klacht op zich is de maatregel van schorsing passend en geboden. Gelet op het voorgaande zal in dit geval met een berisping worden volstaan.

De notariskamer legt de maatregel berisping op en besluit tot openbaarmaking van de maatregel
Kamer voor het notariaat Den Haag, 25 juli 2018
(nog) niet gepubliceerd

Notaris wijst cliënt op dubieuze signalen maar passeert op dezelfde voet door

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus
Het BFT doet in november 2016 bij (thans oud-)notaris N onderzoek naar zes aandelenoverdrachten in 2014, waarbij steeds dezelfde persoon C betrokken was. In november 2017 is het rapport gereed en op 24 april 2018 komt de klacht binnen bij de kamer.
N had begin 2014 aan zijn cliënt C een mail gestuurd waarin hij wees op de dubieuze aspecten van meerdere opdrachten van C, waaronder gewijzigde opdrachten, geen informatie over de achtergronden van de transacties, onduidelijke koopsommen die geen verband met de waarde van de vennootschappen hebben, betalingen die buiten de notaris om lopen, geen schriftelijke koopcontracten en geen directe follow-up na verzending van concepten.
N meldt dat hij in het vervolg alleen zaken aanneemt die C persoonlijk heeft aangekaart met overhandiging van de nodige stukken en een toelichting. Voorts vraagt N om toelichting van een aantal dossiers.
C reageert dat hij de betreffende vennootschappen wil afstoten omdat deze geen activiteiten meer ontplooien en met de invoering van de flex-bv weinig waarde meer hebben. C geeft N opdracht voor overdracht van de aandelen in de bv's. De transacties vertonen meerdere dubieuze kenmerken die N in zijn mail aan C had opgesomd.

De klacht
De klacht van het BFT bestaat uit vier onderdelen:
1. schending onderzoeksplicht
De aandachtspunten die N aan C had gemaild, hadden reden moeten zijn om nader onderzoek te doen. Het BFT noemt als signalen onder meer de vele wijzigingen in de afwikkeling, de van de waarde van de vennootschappen afwijkende koopprijzen (1 euro bij een negatief eigen vermogen), een ontbrekende leningsovereenkomst, de persoon van C, de te late deponering van de jaarrekening en de kwalificatie daarvan als economisch delict, een overnamebalans die niet strookt met eerdere jaarrekeningen, in het handelsregister opgegeven bedrijfsactiviteiten die niet blijken te worden ontplooid, een koopprijs gelijk aan de vordering

die de onderneming op de eigenaar heeft, en ontwijkende antwoorden op vragen.
2. schending plicht tot dienstweigering
N had zijn dienstverlening moeten opschorten totdat hij afdoende beantwoording en informatie had ontvangen om vast te kunnen stellen dat hij zijn dienst kon verlenen.
3. overtreding verscherpt cliëntenonderzoek
Bij de zes besproken dossiers waren er meerdere indicatoren die mogelijk wezen op witwassen en die noopten tot een verscherpt cliëntenonderzoek.
4. overtreding van de meldingsplicht
N was gezien zijn mail op de hoogte dat C betrokken was bij transacties die ongebruikelijk zijn.

Het verweer
N erkent dat hij een verkeerde afweging heeft gemaakt inzake de dossiers van C. Het onderzoek van BFT is opgestart naar aanleiding van een signaal van de fiscus. C hield zich bezig met reorganisatie en sanering van slecht lopende ondernemingen. Wegens gebrek aan medewerking van schuldeisers (waaronder de fiscus) is besloten daarmee te stoppen. Mede op instigatie van de fiscus is vervolgens ingezet op een afbouwscenario. Het betrof bijna geheel interne overdrachten (dus binnen één groep), waarvan de fiscus bovendien via de registratie kennis heeft kunnen nemen. Daarom is het vreemd dat de fiscus als aangever heeft gefungeerd. Weet klaagster wellicht meer?

Het oordeel
Vooraf merkt de kamer op dat de periode die is verstreken tussen de start van het onderzoek en het moment van het indienen van de klacht aanzienlijk is geweest. Dit is echter geen grond om BFT niet-ontvankelijk te verklaren.
Dat er in de contacten tussen BFT en fiscus is gehandeld op een wijze die de bevoegdheden van één of beide instanties overschreed, is niet gebleken.
Vast is komen te staan dat N zijn onderzoeksplicht heeft geschonden. Hij had nota bene in zijn e-mail aan C al diverse constateringen gemeld die voldoende reden waren om zijn dienst te weigeren. Het schuiven met ondernemingen en rechtspersonen binnen een groep ('verhangen') vraagt niet minder aandacht dan andere transacties. Voorts staat vast dat N de betreffende transacties niet heeft gemeld, terwijl daar genoeg aanleiding voor was.
De kamer is van oordeel dat de maatregel van berisping passend en geboden is en besluit tot openbaarmaking van de opgelegde maatregel.
Omdat de kamer de klacht gegrond verklaart, ziet de kamer aanleiding om N, gelet op artikel 103b lid 1 sub b Wet op het notarisambt (Wna) en de tijdelijke richtlijn Kostenveroordeling kamers voor het notariaat, te veroordelen in de kosten die in verband met de behandeling van de zaak zijn gemaakt. Deze kosten worden vastgesteld op 3.500 euro.

De notariskamer legt de maatregel berisping op en besluit tot openbaarmaking van de maatregel
Kamer voor het notariaat Den Haag, 25 juli 2018
(nog) niet gepubliceerd

Opmerking
Deze klacht is ingediend in 2018 en komt dus in aanmerking voor een veroordeling van N in de kosten van de kamer. De kosten van de klager kunnen ook ten laste van de notaris komen, maar niet als het BFT of de KNB de klager is.

Geen vaste waarneming voor kandidaat-notaris die veroordeeld is voor een misdrijf

Uitspraak: *afwijzing verzoek vaste waarneming*

Casus
Kandidaat-notaris KN is sinds februari 2016 vaste waarnemer van notaris N. In augustus 2016 ontving de kamer bericht van de officier van justitie dat KN, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de RvT van een stichting, verdachte was in een strafzaak. KN heeft in die periode ook zelf contact gezocht met de voorzitter van de kamer om haar te informeren. Naar aanleiding van het contact tussen de voorzitter van de kamer en KN en N, heeft N op 16 november 2016 de vaste waarneming van KN ingetrokken. In het vonnis van 18 december 2017 heeft de rechtbank KN, in zijn hoedanigheid als voorzitter van de RvT van de stichting, voor schuldwitwassen veroordeeld tot een voorwaardelijke geldboete van 5.000 euro. KN heeft hiertegen hoger beroep ingesteld. Begin januari 2018 heeft KN gesproken met een plaatsvervangend voorzitter en de secretaris van de kamer. Naar aanleiding van dat gesprek heeft N zijn verzoekschrift van 9 februari 2018 bij de voorzitter van de kamer ingediend. Per 1 maart 2018 heeft N, met achterlating van zijn protocol, zich gevestigd in een andere plaats.

De beslissing
Artikel 26 onder c Wna bepaalt dat een notaris wordt geschorst in de uitoefening van zijn ambt indien hij bij een nog niet onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf is veroordeeld. In casu betreft het een verzoek tot vaste waarneming. Nu KN door de waarneming bevoegd is in plaats van N, is de plaatsvervangend voorzitter van oordeel dat voor KN dezelfde normen dienen te gelden als neergelegd voor N.
KN is in eerste aanleg veroordeeld voor schuldwitwassen, een misdrijf. Uit de wetsgeschiedenis van artikel 26 Wna en de jurisprudentie blijkt dat in geval van een veroordeling tot vrijheidsbeneming, voor de voorzitter van de kamer slechts een instrumenterende rol is weggelegd, omdat de wetgever in dat geval schorsing dwingend heeft willen voorschrijven.
Nu aan KN geen veroordeling tot vrijheidsbeneming is opgelegd, is de plaatsvervangend voorzitter van oordeel dat aan hem een zekere beoordelingsvrijheid toekomt. Witwassen tast de integriteit van het financiële en economische verkeer in ernstige mate aan. Het notarisambt dient als poortwachter de integriteit van het financiële en economische verkeer te beschermen. Naar het oordeel van de plaatsvervangend voorzitter zijn de gedragingen waarvan KN wordt verdacht dusdanig ernstig en in strijd met de kern van de notariële ambtsbediening, dat de bescherming van het notariaat en de maatschappelijke belangen dienen te prevaleren boven de persoonlijke belangen van N en KN.

De notariskamer wijst het verzoek tot vaste waarneming af
Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden, 25 april 2018
ECLI:NL:TNORARL:2018:13

Op NotarisNet zijn naast de hier beschreven uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

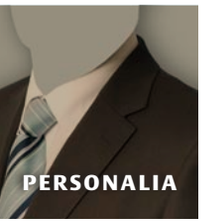

Benoemd tot notaris

Bergen op Zoom (protocol mr. J.J. Bakker) m.i.v. 1 juli 2018 **mr. Hugo J.N. Bakker**, kandidaat-notaris (2006);
Katwijk (protocol mr. A. Rueb) m.i.v. 1 juli 2018 **mr. Annemarie Heijnen**, kandidaat-notaris (2007);
Alkmaar (in associatief verband met Vos Geerse Reijntjes notarissen) **mr. Vanessa J. de Pagter-van Bronckhorst**, kandidaat-notaris (1995);
Borne (protocol mr. G.J.M. Hulshof) m.i.v. 19 juli 2018 **mr. Nienke M. Westerhof**, kandidaat-notaris (2009);
Apeldoorn (protocol mr. H.A. van Doorn), m.i.v. 13 augustus 2018 **mr. Eveline Dijkman**, kandidaat-notaris (1999).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Rotterdam (protocol mr. W.H.J. de Jong) m.i.v. 1 juni 2018 **mr. Wilbert G.J.P.G. Mooren**;
Echt-Susteren (protocol mr. S.J.M. van de Ven) m.i.v. datum beëdiging **mr. Aimée L. Aipassa-Haenen**;
Amersfoort (protocol mr. C.M. Jones) m.i.v. datum beëdiging **mr. Willem-Jan Schakel**;
Delft (protocol mr. K.J. van den Dool) m.i.v. datum beëdiging **mr. Marcella Balice**;
Delft (protocol mr. K.J. van den Dool) m.i.v. datum beëdiging **mr. Kalinka H. Loos**;
Loon op Zand (protocol mr. I.J.A. Franken) m.i.v. datum beëdiging **mr. Ingrid C.E.M. Boesewinkel**;
Oirschot (protocol mr. P. Wedemeijer-Dagelet) m.i.v. datum beëdiging **mr. Roosje Voogt-Bosmans**;
Oss (protocol mr. R.P. van Drongelen) m.i.v. datum beëdiging **mr. Kim Nibbelke**;
Venlo (protocol mr. J.C.M. Manders-van Helmond) m.i.v. datum beëdiging mr. **Bianca M.B. Palm**;
Gooise Meren (protocol mr. W.J.C.A. Doude van Troostwijk-Stuart) m.i.v. datum beëdiging **mr. drs. Cornelie L.C. Berger-Richert**;
Westland (protocol mr. drs. F.B. Remmerswaal) m.i.v. datum beëdiging **mr. Kesho S.M. Ghisai**;
Steenbergen (protocol mr. N.M.M. Eskes) m.i.v. datum beëdiging **mr. Karina L.C.W. Schutz-ten Rouwelaar**.

Eervol ontslag op verzoek

mr. Hans J. Bakker, notaris te *Bergen op Zoom*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. Alexander Rueb, notaris te *Katwijk*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. René E.Gh.H.M. Swane, notaris te *Geldermalsen*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. Marieke C.J. van Lieshout, notaris te *Leeuwarden*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. Erik J. van Lintel, notaris te *Waalwijk*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. Marijke I. Loof, notaris te *Delft*, m.i.v. 1 juli 2018;
mr. Marius J.A. Schijns, notaris te *Leudal*, m.i.v. 13 juli 2018;
mr. Ritzo J. Holtman, notaris te *Utrecht*, m.i.v. 1 augustus 2018;
mr. Gert J.M. Hulshof, notaris te *Borne*, m.i.v. 19 juli 2018.

Intrekking aanwijzing toegevoegd notaris

Bij ministerieel besluit is op eigen verzoek de aanwijzing als toegevoegd notaris ingetrokken van:

- *Gilze en Rijen* (protocol mr. H.C.J.A. Schilder-Riesouw) **mr. Mirèse C. Vonhögen-van Schaijk**;
- *Rotterdam* (protocol mr. R.J.M. van Heeswijk) **mr. Wilbert G.J.P.G. Mooren**;
- *Amersfoort* (protocol mr. H.A. de Wit) **mr. Willem-Jan Schakel**.

Wijziging plaats van vestiging

Bij besluit van de minister voor Rechtsbescherming zal de notariële plaats van vestiging van:

- **mr. Anna de Vries**, thans notaris in de gemeente Grootegast, m.i.v. 1 juli 2018, worden gewijzigd in de gemeente *Leeuwarden* met behoud van haar huidige protocol;
- **mr. Rob H.M. Vlemmix**, thans notaris in de gemeente Heusden, m.i.v. 2018, worden gewijzigd in de gemeente *Waalwijk* met behoud van zijn huidige protocol;
- **mr. Maarten E.G.J. Schils**, thans notaris in de gemeente 's-Gravenhage, m.i.v. 8 augustus 2018, worden gewijzigd in de gemeente *Zoetermeer* met behoud van zijn huidige protocol.

Kalinka Loos

Willem-Jan Schakel

Cornelie Berger-Richert

Kesho Ghisai

Nienke Westerhof

Bianca Palm

Eveline Dijkman

Vanessa de Pagter-van Bronckhorst

Roosje Voogt-Bosmans

Marcella Balice

Toewijzing protocol

De minister voor Rechtsbescherming heeft bij besluit op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

- mr. F.A. de Boer, tot 1 mei 2017 notaris te Emmen, m.i.v. 1 mei 2018 toe te wijzen aan **mr. Robert T. de Vries**, notaris te *Westerwolde*;
- mr. L.A. Galman, tot 1 januari 2018 notaris te Amsterdam, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Peter L.E.M. de Meijer**, notaris te *Amsterdam*;
- mr. F.N.W. Dessing, tot 1 januari 2018 notaris te 's-Gravenhage, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Sandy E. Houdijk**, notaris te *'s-Gravenhage*;
- mr. J. Wieringa, tot 1 januari 2018 notaris te Heemstede, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Edzo H. Huisman**, notaris te *Heemstede*;
- mr. L.D. Malherbe, tot 1 januari 2018 notaris te Weert, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Ruben H.R.L.M. Kuijper**, notaris te *Weert*;
- mr. W.J. Nijland-van Kooten, tot 1 januari 2018 notaris te Ede, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Jan M. Masmeijer**, notaris te *Ede*;
- mr. A. de Jong, tot 1 januari 2018 notaris te 's-Gravenhage, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Caroline E.C. Neering-de Nerée tot Babberich**, notaris te *'s-Gravenhage*;
- mr. W.M. Steins Bisschop, tot 1 mei 2017 notaris te Gooise Meren, m.i.v. 8 mei 2018 toe te wijzen aan **mr. Dave S.R. Volmer**, notaris te *Gooise Meren*;
- mr. M.C.J. van Lieshout, tot 1 juli 2018 notaris te Leeuwarden, m.i.v. 1 juli 2018 toe te wijzen aan **mr. Albert B. Volders**, notaris te *Leeuwarden*;
- mr. Th.M.A. Noordman, tot 31 december 2017 notaris te Voorst, m.i.v. 31 mei 2018 toe te wijzen aan **mr. Marck G.B. Slaghekke**, notaris te *Voorst*;
- mr. L.F. Tamminga, tot 1 januari 2018 notaris te Rotterdam, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Erik Linssen**, notaris te *Rotterdam*;
- mr. A.F.M. de Vos, tot 1 januari 2018 notaris te Moerdijk, m.i.v. 1 juni 2018 toe te wijzen aan **mr. Marco C. Stout**, notaris te *Moerdijk*;
- mr. Y.R. Hoekstra, tot 1 maart 2018 notaris te Utrecht, m.i.v. 1 augustus 2018 toe te wijzen aan **mr. Jeffrey Lansing**, notaris te *Utrecht*;
- mr. F.J. van Lintel, tot 1 juli 2018 notaris te Waalwijk, m.i.v. 1 juli 2018 toe te wijzen aan **mr. Rob H.M. Vlemmix**, notaris te *Waalwijk*;
- mr. F.W.J. Geerse, tot 1 juli 2017 notaris te Alkmaar, m.i.v. 5 juli 2018 toe te wijzen aan **mr. Marco C. Reijntjes**, notaris te *Alkmaar*;
- mr. J.R.E. Kielstra, tot 1 januari 2018 notaris te Den Haag, m.i.v. 9 juli 2018 toe te wijzen aan **jhr. mr. Frans J.M.I. van Rijckevorsel van Kessel**, notaris te *'s-Gravenhage*;
- mr. L. Kamps, tot 13 februari 2018 notaris te Doetinchem, m.i.v. 25 juli 2018 toe te wijzen aan **mr. Eline R. Koers**, notaris te *Doetinchem*.

Rectificatie

In *Notariaat Magazine* 2018/6 is helaas een fout geslopen. In de rubriek Personalia staat bij Wijziging plaats van vestiging 'met behoud van zijn huidige protocol'. Er had moeten staan: 'met achterlating van zijn protocol'.

Overleden

Op 5 juli 2018 op 91-jarige leeftijd, **mr. Herman Schoordijk**, emeritus hoogleraar burgerlijk recht aan de Universiteit van *Tilburg* en hoogleraar Anglo-Amerikaans privaatrecht aan de Universiteit van *Amsterdam*;
Op 6 juli 2018 op 83-jarige leeftijd, **mr. Wim G.C.M. Lourijsen**, oud-notaris te *'s-Gravenhage*;
Op 13 augustus op 71-jarige leeftijd, **mr. Myrna T. Blocks-Goetheer**, oud-notaris te *Amsterdam*.

In memoriam

Op 13 augustus is oud-bestuurslid **Myrna Blocks-Goetheer** (71) overleden. Tien jaar geleden trad zij toe tot het bestuur van de KNB. Sinds haar vertrek in 2012 was Myrna namens de KNB lid van de Geschillencommissie Notariaat. Daarnaast gebruikte ze de afgelopen jaren haar notariële ervaring om als zeer actieve vrijwilliger Artsen Zonder Grenzen te helpen. Pas na een jarenlange carrière in de financiële sector ging Myrna rond haar 50ste notarieel recht studeren. Samen met oud-notaris Jos Hamans begon ze op haar 59ste een eigen notariskantoor in Amsterdam, dat sinds hun beider pensioen nog steeds hun namen draagt. Myrna stond bekend als een optimistische, enthousiaste en energieke vrouw die gemakkelijk mensen tot elkaar bracht.

INGEZONDEN REACTIE

Het gras bij de buren is groener

In het afgelopen *Notariaat Magazine* (2018/6) stond een artikel waarin enkele kandidaat-notarissen hun (terechte) twijfels uiten over de toekomst. Als redenen worden de feminisering van het beroep en emancipatie genoemd. Die *verdammte Frauen* toch!

Wij zijn beiden oud-kandidaat-notaris en hebben ook getwijfeld over de toekomst. Uiteindelijk hebben wij ervoor gekozen het vak te verlaten. Dat was niet vanwege het harde werken, het uitzicht op ondernemerschap of een gebrek aan ambitie. Ook niet omdat we het werk inhoudelijk niet leuk vonden. Maar bovenal niet omdat wij vrouw zijn en het hebben van kinderen voor ons zwaarder weegt. De meeste (oud-)kandidaat-notarissen zijn uiterst ambitieus en bereid om hard te werken. Maar er zijn grenzen, ook aan werkdruk en werktijden. Het is kwetsend en verkeerd om dit te wijten aan emancipatie en feminisering. Er is niks mis met feminisering, vaders die een papadag hebben of überhaupt met parttime werken. Waarom wel in het notariaat? Flexibele werktijden, ('s avonds) thuiswerken, digitalisering; het zouden de normaalste zaken van de wereld moeten zijn.

OMHEEN DANSEN

Wij zien eerder een diepgeworteld cultuurprobleem. Een cultuurprobleem waar iedereen omheen lijkt te dansen. Van 'buitenaf' zien wij een cultuur met teveel prikkels gericht op winstoptimalisering en inkomensverbetering. Tegenspraak wordt niet gestimuleerd en (onacceptabel) gedrag wordt getolereerd.

De strikte hiërarchie en *up-or-out*-cultuur zijn volstrekt uit de tijd en kunnen (machts) misbruik in de hand werken. In een cultuur waarin medewerkers en notarissen elkaar niet kunnen (en durven) aanspreken, wordt bovendien niet efficiënt samengewerkt en liggen een slechte werksfeer en integriteitsproblemen op de loer. Buiten het notariaat is hier veel aandacht voor. Noem het *soft*, maar het dient wel een doel en in het notariaat zien wij dit zelden.

VICIEUZE CIRKEL

Waar zijn de cultuurprogramma's, vaardigheidstrainingen, klokkenluidersregelingen of integriteitscodes? Zonder aandacht voor cultuur zal de uitstroom onder kandidaat-notarissen hoog blijven en de instroom laag. Een vicieuze cirkel dus. Notarissen, stuur eens op kwaliteit, diversiteit en hoe er met mensen wordt omgegaan! Buiten het notariaat is het ook hard werken, kan de verantwoordelijkheid zwaar voelen en de tijdsdruk hoog zijn. Toch keren oud-kandidaat-notarissen zelden terug. Waarom? Het antwoord is misschien pijnlijk: het gras bij de buren is daadwerkelijk groener. Dát is het probleem van het notariaat. Darwin zei het al: 'Het zijn niet de sterkste of slimste die overleven, maar diegene die zich het beste aanpassen aan een veranderende omgeving.'

Karin de Weijze en Claudia Siewers, beiden werkzaam bij Woonbron

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus.
De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Martijn Rip (redacteur), Clemens van Gessel (correctie)
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Wilma van Hoeflaken, Roel Ottow, Peter Steeman, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bert Daemen, Sabrina Gajadhar, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Frits van der Kamp, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20025, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie:
Sdu Mediasales, Leroy Versteegen
telefoon: 070 378 0703
e-mail: l.versteegen@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Nederlands uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

VEILINGEN & TAXATIES

POSTZEGELS, MUNTEN EN PRENTBRIEFKAARTEN

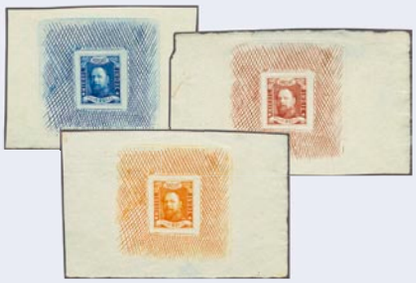

€ 55.000
excl. opgeld

Opbrengst najaarsveiling 2017

Oké, een dergelijk unieke kleurproefset kom je nagenoeg nooit tegen in een doorsnee verzameling, maar postzegels zijn nog geld waard!

Wij kunnen verzamelingen/nalatenschappen voor u taxeren en veilen. Ons veilinghuis koopt zelf geen materiaal, waardoor ons belang hetzelfde is als de inzender. Een gespecialiseerd veilinghuis garandeert meestal de hoogste opbrengsten. Wij veilen ook munten en prentbriefkaarten.

Neem contact met ons op wanneer u een waardebepaling van een verzameling/nalatenschap behoeft, of voor meer informatie.

Corinphila Veilingen · Partner in de Global Philatelic Network

Mortelmolen 3 · 1185 XV Amstelveen
Tel. 020 - 624 97 40 · info@corinphila.nl · www.corinphila.nl

Meer informatie op **sdu.nl/jeugdrecht**

Sdu oprecht de beste keuze

raat notariaat
personeelsadvies

Benieuwd naar het laatste vacaturenieuws?

Neem gerust contact op om jouw wensen kenbaar te maken.

raatnotariaat.nl info@raatnotariaat.nl 055 576 2669

VU LAW ACADEMY

NIEUW

Leergang Filantropie en Notariaat: geven en nalaten aan goede doelen

Krijg inzicht en overzicht van de sociaal-wetenschappelijke en fiscaal-juridische aspecten van de filantropische sector die voor u relevant zijn.

www.vulaw.nl (START: 8 NOVEMBER 2018)

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM
IS VERDER KIJKEN

KNB
175
JAAR

Notaris, met recht het mooiste beroep

www.175jaarknb.nl